foarte bine

după noua ortografie

LIMBA ROMÂNĂ

dictări • exerciții-joc • compuneri
poezii școlare • rebusuri
teste de evaluare

Maria Gardin
Daniela Berechet
Florin Gardin
Florian Berechet

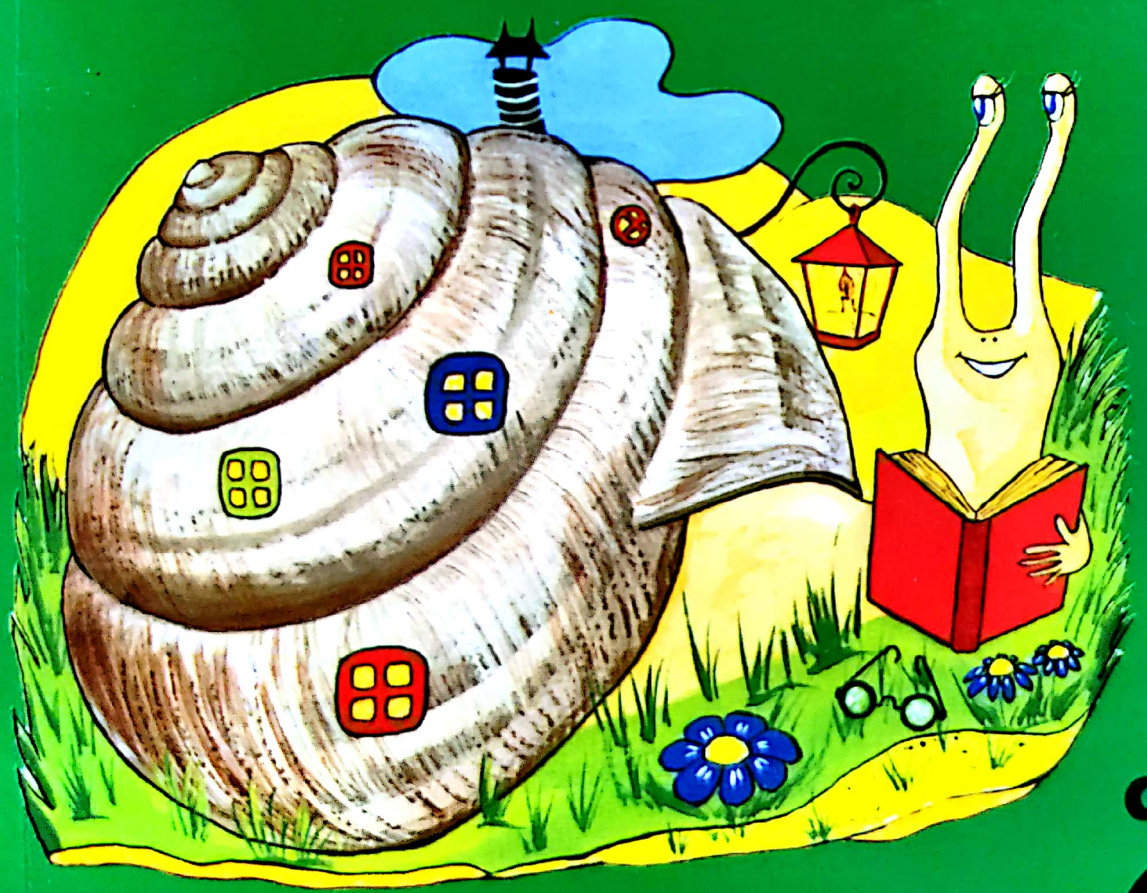

clasa II

PARALELA 45

Colecţia *Foarte bine!* este coordonată de Constanţa Badea şi Matei Cerkez.

Prezenta lucrare este avizată de M.E.C. cu nr. 33872/2000 pentru folosirea în clasă şi pregătirea suplimentară a elevilor.

Editor: Călin Vlasie

Redactor: Andra Bîrlog
Tehnoredactare: Cristina Mihart, Viorel Mihart
Coperta colecţiei: Andrei Mănescu
Ilustraţia copertei: Mădălina şi Sînziana Barangă
Prepress: Viorel Mihart

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Limba română : clasa a II-a / Maria Gardin, Daniela Berechet, Florin Gardin, Florian Berechet. - Ed. a 7-a, rev. - Piteşti : Paralela 45, 2006
ISBN (10) 973-697-790-0 ; ISBN (13) 978-973-697-790-9

I. Gardin, Maria
II. Berechet, Daniela
III. Gardin, Florin
IV. Berechet, Florian

372.41=135.1

Copyright © Editura Paralela 45, 2006

Scanned with OKEN Scanner

Maria Gardin
Florin Gardin

Daniela Berechet
Florian Berechet

LIMBA ROMÂNĂ

clasa a II-a

Ediția a VII-a,
revăzută după noua ortografie

PARALELA 45

Scanned with OKEN Scanner

1 Despre comunicare

1. Citiți următoarele fragmente și răspundeți la întrebările din final:

a) Când să îmi iau ghiozdanul în spate, s-a apropiat tata.

b) – Ia să te văd, Făt-Frumos, îmi zice, și mă privește cercetător și adânc de mi-au dat lacrimile. Și mi-a întins un măr. Am simțit nevoia să i-l arăt mamei.

c) – Uite ce mi-a dat tata.

- Cine vorbește?
- Cui îi vorbește tata? Cum îl privește? Ce i-a dat tata?
- Despre ce se vorbește?

🔔 ***Reține!***

- Situația în care oamenii își fac cunoscute gânduri, sentimente, păreri, întâmplări din viața lor sau a altora se numește ***comunicare***.
- Ceea ce își transmit oamenii unii altora se numește ***informație***.

2. Ce informații au fost comunicate în fragmentele de mai sus?

a) Tata s-a .....
b) El mă privește .....
Băiatului îi .....
c) Copilul îi spune .....

3. Citește cu atenție:

a) Mâine dimineață
b) Mâine dimineață voi pleca.

Scanned with OKEN Scanner

c) Mâine dimineaţă voi pleca într-o drumeţie.
d) Mâine dimineaţă voi pleca într-o drumeţie la munte.

Care dintre *formulările* de mai sus arată o comunicare? Ce informaţii aţi obţinut?

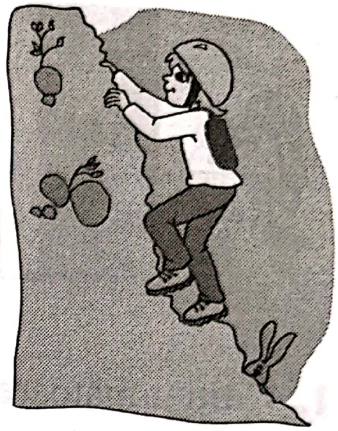

4. Comunică o informaţie despre:

mare, pădure, cer, câmpie.

5. Completează comunicările:

Eu ascultam .....
Mama îi dăruieşte .....
Veverița sare .....
Iepuraşul priveşte .....

6. Ce cuvinte poţi adăuga?

..... se aude în pădure.
..... s-au abătut pe la casa bunicii.
Razele soarelui .....
Zumzetul albinelor .....

7. Adaugă informaţii pentru a obţine comunicări:

..... cu putere printre ramuri.
..... se ridică pe cer.
..... coboară de pe deal.

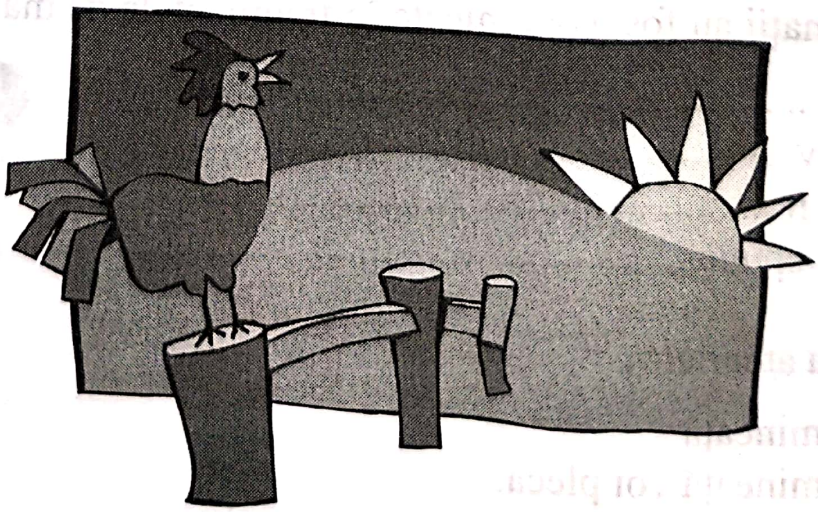

Scanned with OKEN Scanner

8. Ordonează cuvintele care urmează, pentru a realiza o propoziție:

în, drapelul, vânt, mândru, patriei, flutură

(Încearcă să găseşti cât mai multe soluţii.)

Factorii perturbatori ai comunicării

9. Iată un dialog cu o persoană care are deficienţe de auz. Reformulaţi răspunsurile acesteia:

– Unde e, taică, purcelul?
– Acum fugiră şi cățelul?
– Maica e-n casă?
– Care masă?
– Ai alune şi lămâi? continuă trist nepotul.
– Da; şi prune, şi gutui! adăugă moşul.
– Pa! Merg la un verişor!
– Ce să-ți dau? Un ouşor?

10. Informaţia incompletă determină neînţelegerea mesajului. Completaţi voi!

Ei sosesc ..... Sunt întâmpinaţi ..... Ce bucurie ..... ! Mi-au urat ..... Le-am oferit cu drag ..... În final i-am condus ..... şi ..... .

11. Dacă ai primi biletul următor, ce nedumeriri ai avea? Explică. Îi lipseşte ceva pentru a fi mai explicit?

Colega,

Să-mi aduci ce ţi-am împrumutat în ziua aceea. Te aştept la intersecţie. Ştii ora la care ne-am înţeles.

Pa!

Scanned with OKEN Scanner

12. Trecând prin oraş, am reţinut câteva anunţuri vesele; cum este corect?

- Cismăria lu domnu Petrică
- Numai ieste ridichi şi roşi.
- Ţuică avem bătrână şi vin de la taica alb.
- Nu intra câine rău!

13. Pune cuvintele în ordine:

părculeţul, s-a oprit, în, Dănuţ, de lângă fântână;
ai ghicit, bravo, Mimi, domnişoara, şopti;
Lenuţa, cu, întinse, le, adunări, fişă, o;
cuc, să, plăcea, îi, singur, stea.

14. Ce semne lipsesc din mesajele scrise mai jos?

a) Tata Floarea mi-a dat putina branza.
b) – Tine un cubulet de zahar si dizolva-l într-o cana cu apa!
c) – Scoală, baiete, si alearga la scoala!

15. Care dintre forme exprimă o comunicare? Adaugă informaţii unde e cazul:

I. Vaza cu flori
II. Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă.
III. Peştişori argintii
IV. Cântăm.
V. Ce mult s-au bucurat părinţii!

Scanned with OKEN Scanner

Propoziția

Propoziția este o ..... . Totdeauna primul cuvânt din propoziție începe cu literă ..... .

La sfârșitul propozițiilor se poate scrie unul dintre semnele de punctuație: ....., ...

16. Ajută-l pe Andrei să ordoneze cuvintele următoare într-o propoziție:

Mihai, ghiozdanul, a uitat, pe maidan.

17. Care propoziție îți place cel mai mult cum e ordonată?

Merele coapte se scutură în iarbă.
În iarbă, merele se scutură coapte.
Coapte, merele se scutură în iarbă.

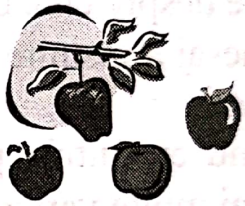

18. Punând în ordine cuvintele de mai jos, veți obține propoziții. Formulați-le în cel puțin două feluri.

a) numai, cireșul, grădina, înflorit, a, casei, din
b) mănâncă, Alina, un, tort
c) o, trecut, boare, întâi, a
d) poiană, pasc, șapte, gâște, în, soare, la
e) la, sâmbătă, bunicii, de, țară, venit, mei, au

19. Realizați cel puțin două comunicări despre:

școală, toamnă, iepurași, colivie, calculatoare, Ionuț, astronaut.

20. Formați propoziții din cel puțin trei cuvinte, cu cerința ca fiecare cuvânt să înceapă cu aceeași literă, pe care o alegeți singuri.

Ex.: Muncesc mai mult miercurea.

Scanned with OKEN Scanner

21. Realizați propoziții respectând cerințele:

a) primul cuvânt să fie: *elevi*, *trandafirul*, *Azorel*;
b) al doilea cuvânt din propoziție să fie: *este*, *suntem*, *culegem*;
c) ultimul cuvânt din propoziție să fie: *peștișorul*, *lacom*, *povești*.

22. Se dă următoarea propoziție:

Diana și Simona s-au înțeles întotdeauna de minune.

Cerințe:

a) Ordonează altfel cuvintele, fără ca înțelesul (mesajul) să se schimbe.
b) Spune despre cine este vorba în propoziție.
c) Ce mesaj transmite acest *enunț*?

23. Având cuvântul „pădurea", construiește o propoziție. Ordonează în cât mai multe variante cuvintele propoziției tale.

24. Extindeți (îmbogățiți) propozițiile de mai jos, urmând modelul:

Frunzele cad.
Frunzele copacilor cad pe pământul umed.

Iepurașul fuge.
Andrei citește.
El desenează.
Monica, Geta și Sanda desenează.

25. Scrieți pe scurt enunțurile de mai jos:

a) Degețel, stând întins în pat, asculta totul, fără să fie văzut.
b) Bietul cocoș, la început se chinuia de moarte în cuptorul înfierbântat.
c) În fiecare an, toamna picură pete arămii peste pământul acesta.

Scanned with OKEN Scanner

26. Puneți în locurile marcate semnele de punctuație corespunzătoare și spuneți ce exprimă fiecare propoziție:

Ce peisaj încântător ☐ (.....)

Multă sănătate și noroc ☐ (.....)

Mioara, vino repede ☐ (.....)

Salut, Mihai ☐ (.....)

Să fiți ordonați ☐ le spune doamna învățătoare (.....)

Du-te și termină-ți lecțiile, Monica ☐ (.....)

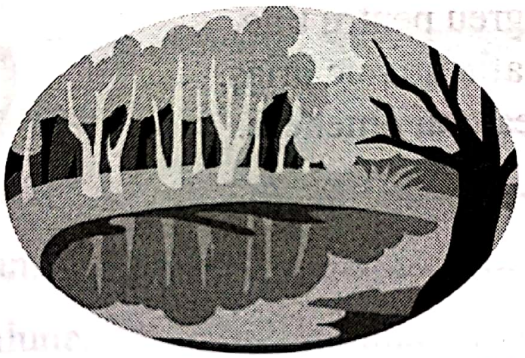

27. Formulați propoziții care să exprime:

– o urare;
– un salut;
– un îndemn;
– un sfat;
– o mirare, o exclamație.

28. Se dau următoarele enunțuri:

„Mireasma florilor îți pătrundea în suflet.“
„A trimis știre împăratului cu șapte fete.“
„Pe umăr purta o broboadă de lână.“

Transcrieți-le, punând la sfârșitul lor semnul întrebării, și citiți-le apoi cu intonația adecvată.

Scanned with OKEN Scanner

29. Ce semn se impune la sfârşit?

a) – De ce dai târcoale coteţului, şireato ☐
b) – Cine urcă nucile în pod cu furca ☐
c) Ce linişte se lasă noaptea peste sat ☐
d) Pantoful nu a fost găsit niciodată ☐
e) A băgat iară botul în oala cu smântână ☐

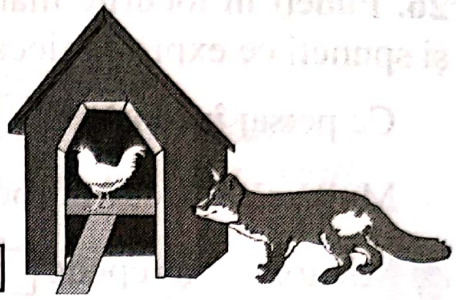

30. Transformă propoziţiile date, respectând cele trei modele impuse:

I. Ex. *Calul zmeului s-a ridicat în înaltul cerului.*
Calul zmeului nu s-a ridicat în înaltul cerului.

1. Voioşia prinţului se prefăcu în adâncă jale.
2. Va fi nespus de greu pentru tine.
3. În vecinătate se afla un nuc uriaş.
4. Mesteacănul avea grai omenesc.

II. Ex. *Vine cineva?*
Vine cineva!

1. Se ivesc zorii?
2. A intervenit o schimbare?
3. Poartă rochiţa cea roşie?
4. Este încântător?

III. Ex. *Salut vecinul.*
Salut, vecine!
Salut vecinul?

1. Colegii nu au sosit încă.
2. Căprioara este cu puiul ei.
3. Monica admiră priveliştea.
4. Ochii îi scânteiază de ciudă.

31. Transcrieţi corect textele:

a) Flutură rar câte un fulg de nea prin văzduhul sur se opresc o clipă nehotărâţi, apoi coboară iar şi iar se opresc parcă le pare rău după înălţimea din care vin, se simt străini în lume şi se tem de ce vor afla jos, pe pământ.

(*File din cartea naturii* – Ion Agârbiceanu)

Scanned with OKEN Scanner

b) Îţi mulţumesc băiete. Noi, spiriduşii, iubim copiii binevoitori şi îi răsplătim. Spiriduşii, repetă băiatul uluit. Nu ai auzit până acum de noi?

32. Pornind de la cuvântul „râul“, noi am formulat următoarele propoziţii:

Apa râului e limpede.
În apa râului limpede înoată peşti.
În apa râului limpede şi rece înoată peşti argintii.

Formulează şi tu propoziţii asemănătoare, pornind de la cuvântul „munte“.

33. Corectează, respectând adevărul, apoi transcrie propoziţiile:

Iepurele prinde şoareci. .....

Iarba este albastră. .....

Ursul este viclean. .....

Vulpea ronţăie alune. .....

Greierele este harnic. .....

34. Ţinând cont de întrebările date, completează propoziţiile de mai jos:

Frunzele ..... cad pe pământul umed.
(care?)

Oaspeţii ..... sosesc îndată.
(ai cui?)

..... petale mă încântă.
(ale cui?)

Fratele ..... îndeplineşte rugămintea mamei.
(al cui?)

Scanned with OKEN Scanner

35. Scrieţi sub fiecare cuvânt întrebarea la care răspunde:

Ex. *Zânele dulci coboară din poveşti.*
cine? care? ce fac? de unde?

1. Merele coapte se scutură în iarbă.
   .....
2. În poiana tăinuită ieşise soarele.
   .....
3. O rază argintie se strecura încet în păr.
   .....
4. Câinele alb aştepta liniştit în coteț.
   .....
5. Departe se auzea un cântec lin şi duios.
   .....
6. Puişorii căutau adăpost în tufe.
   .....

Scanned with OKEN Scanner

Test de evaluare

1. Completaţi regula:

„Propoziţia este o ..... . Primul ei cuvânt se scrie cu ....., iar la sfârşit se pune unul din semnele .....

2. Care dintre exemple constituie o propoziţie? Marcaţi astfel: ☒.

- ☐ Mihai Eminescu
- ☐ Părinţii au plecat la serviciu.
- ☐ un copil fericit

3. Scrieţi corect:

I. neghiniţă se pierdu din ochii tuturor
II. bunico e rău să nu ai copii

4. Adăugaţi în spaţiile libere cuvintele potrivite din paranteză:

- Cei ..... băieţaşi se priveau cu .....
- Pe neaşteptate ..... un glas .....
- – ..... s-a culcat în ..... meu?

(puternic, cine, spaimă, se înălţă, pătuţul, doi)

5. Alcătuiţi propoziţii folosind cuvintele: <u>minunat</u>, <u>prietenul</u>, <u>visez</u>.

a) .....

b) .....

c) .....

Scanned with OKEN Scanner

2 Lexicul

Cuvântul

1. Delimitați cuvintele din *înlănțuirile*:

A trecut iarna geroasă.
Îndepărtare se zăresc munții.
Păsările călătoare au sosit.
Mugurii pocnesc în căldura razelor soarelui.

2. Puneți cuvintele de mai jos în ordinea corespunzătoare și scrieți propozițiile obținute:

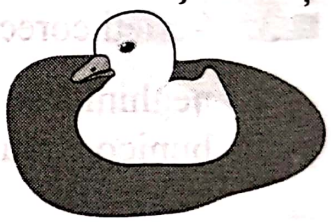

a) în, au, grădină, zarzării, înflorit;
b) bunicului, blânzi, ochii, sunt, mângâietori, și;
c) era, rățușca, urâtă, tristă.

3. Alege din coloana din dreapta cuvântul potrivit pentru fiecare propoziție:

Fulgul de ..... s-a topit.	papucii
Îi place să doarmă în ..... bunicuței.	berzele
Săniuța zboară ca	blândă
Gâscanul și-a pierdut	nea
..... își desfac aripile.	vântul
Mâța ..... zgârie rău.	poala

4. Dați câte trei exemple pentru:

a) cuvinte formate dintr-o singură silabă;
.....
b) cuvinte formate din două silabe;
.....
c) cuvinte formate din trei silabe.
.....

Scanned with OKEN Scanner

2- Lexicul

Cuvântul

1. Delimitați cuvintele din *înlănțuirile*:

Atrecutiarnageroasă.
Îndepărtaresezărescmunții.
Păsărilecălătoareausosit.
Muguriipocnescîncăldurarazelorsoarelui.

2. Puneți cuvintele de mai jos în ordinea corespunzătoare şi scrieți propozițiile obținute:

a) în, au, grădină, zarzării, înflorit;
b) bunicului, blânzi, ochii, sunt, mângâietori, şi;
c) era, rățuşca, urâtă, tristă.

3. Alege din coloana din dreapta cuvântul potrivit pentru fiecare propoziție:

Fulgul de ..... s-a topit. | papucii
Îi place să doarmă în ..... bunicuței. | berzele
Săniuța zboară ca ..... . | blândă
Gâscanul şi-a pierdut ..... | nea
..... îşi desfac aripile. | vântul
Mâța ..... zgârie rău. | poala

4. Dați câte trei exemple pentru:

a) cuvinte formate dintr-o singură silabă;
.....
b) cuvinte formate din două silabe;
.....
c) cuvinte formate din trei silabe.
.....

Scanned with OKEN Scanner

5. Găsește cinci cuvinte care să se termine în „n".
șotran, scaun, un, dragon, creion.

6. Scrie câte trei cuvinte care:

a) să înceapă cu „a";
an, atunci, adevărat.

b) au la mijloc consoana „c";
acum, pictez, ucar.

c) să se termine în „l".
leul, broscoiul, lupul.

7. Taie prima literă de la începutul fiecărui cuvânt și vei obține cuvinte noi:

Ex.	*dluna*	→	*luna*	scoasă	→	coasă
	apere	→	pere	doi	→	oi
	luna	→	una	față	→	ață
	cos	→	os	brad	→	rad

Caută și tu cel puțin cinci cuvinte de acest fel.

8. Adăugând o literă la începutul fiecărui cuvânt, vei obține altul nou:

Ex. *ie* → *vie*

ouă	nouă	in	pin
pun	spun	pară	apară
una	luna	asul	pasul

9. Scrie câte șase cuvinte care să denumească:

a) lucruri: mașină, robot ....
b) animale: ....
c) profesii: ....
d) obiecte din camera ta: ....

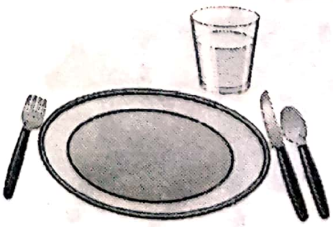

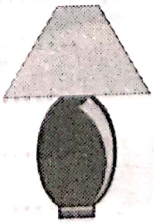
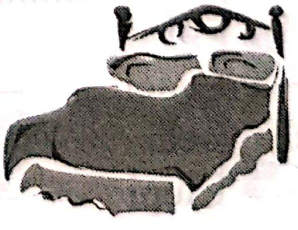

5. Găsește cinci cuvinte care să se termine în „n“.

.....

6. Scrie câte trei cuvinte care:

a) să înceapă cu „a“;

.....

b) au la mijloc consoana „c“;

.....

c) să se termine în „l“.

.....

7. Taie prima literă de la începutul fiecărui cuvânt și vei obține cuvinte noi:

Ex.	*aluna*	→	*luna*	scoasă	→	.....
	apere	→	.....	doi	→	.....
	luna	→	.....	față	→	.....
	cos	→	.....	brad	→	.....

Caută și tu cel puțin cinci cuvinte de acest fel.

.....

8. Adăugând o literă la începutul fiecărui cuvânt, vei obține altul nou:

Ex. *ie* → *vie*

ouă	.....	in	.....
pun	.....	pară	.....
una	.....	asul	.....

9. Scrie câte șase cuvinte care să denumească:

a) lucruri: .....

b) animale: .....

c) profesii: .....

d) obiecte din camera ta: .....

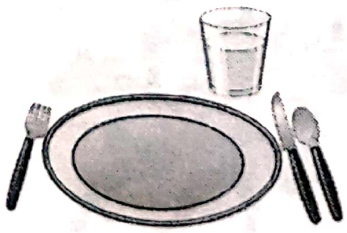

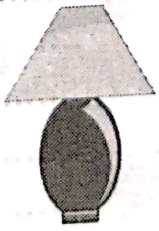

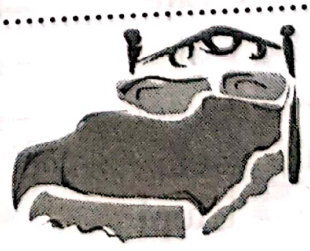

Scanned with OKEN Scanner

10. A ce miroase? (Exprimă într-un cuvânt!)

în cofetărie: ....prăjitură.....
în spital: ....medicamente.....
în brutărie: .....pâine.....

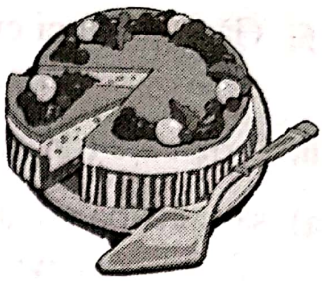

11. Scrie şi taci!

....

12. Continuă cu ultima silabă a cuvântului anterior:

Ex. o$\boxed{\text{ra}}$ → rache$\boxed{\text{ta}}$ → tata → tare

Ex. peta$\boxed{\text{le}}$ → lene → neobosită → tătar

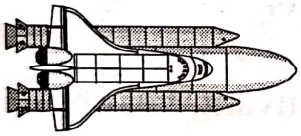

13. Denumiți meseriaşul care face activitățile enunțate mai jos:

Cine
- repară uşa? (.....)
- coase hainele? (.....)
- zideşte case? (.....)
- stinge incendiile? (.....)
- vinde cărți? (.....)

14. Cum spui altfel, într-un cuvânt?

mai multe
- păsări → stol
- rațe → .....
- oi → .....
- vaci → .....

mai mulți
- cai → .....
- lupi → .....

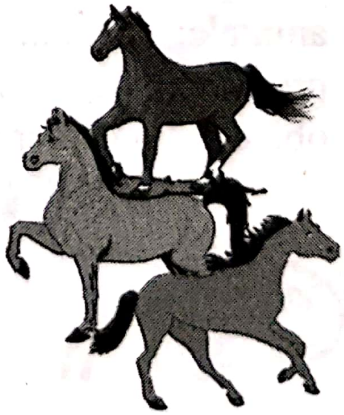

Scanned with OKEN Scanner

15. Eu zic una, tu zici multe!

După modelul:

masă – mese, mesele, meselor

1. copac – .....
2. fetiță – .....
3. munte – .....
4. ciupercă – .....

16. Formați propoziții cu următoarele cuvinte, fără să le schimbați forma:

copilului, trandafirului, râului, cărților, oamenilor.

17. Scrie cât mai multe însușiri:

carte: .....
pădure: .....
cântec: .....
motan: .....
vioară: .....
minge: .....

18. Denumește acțiuni posibile ale următoarelor ființe:

Bunica (....., ..., ..., ...)
Șarpele (....., ..., ..., ...)
Maimuțele (....., ..., ..., ...)
Broasca (....., ..., ..., ...)
Țânțarul (....., ..., ..., ...)
Papagalii (....., ..., ..., ...)

19. Formează câte o propoziție cu fiecare dintre cuvintele:

moș	moși
iepuraș	iepurași
cocoș	cocoși

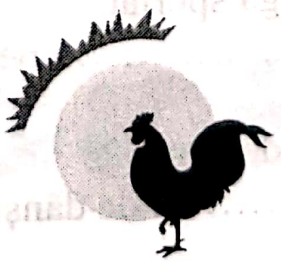

Scanned with OKEN Scanner

🔔 ***Reține!***

- Cuvintele ajută la alcătuirea comunicărilor.
- Există cuvinte care au un singur înțeles, dar și cuvinte care au două sau mai multe înțelesuri.

Cuvinte cu sens asemănător

20. Continuă seria de cuvinte cu înțeles asemănător:

a povesti = a vorbi, a glăsui, ...
curat = nepătat, ...
neam = popor, ...

21. Grupează cuvintele cu același sens („perechea potrivită"):

a cugeta, sensibil, praf, a se lupta, evoluat, strălucitor, puști, luminos, delicat, a se întrece, colb, dezvoltat, țânc, a se gândi.

Ex. *puști = țânc*

....

....

....

22. Definește cuvintele:

apt (.....)
zarvă (.....)
măiestrie (.....)

23. Completează spațiile punctate cu expresii (cuvinte) cu același înțeles:

a) Cerbul a luat-o la fugă speriat.
Cerbul .....speriat.

b) – Cine-și amintește de dânșii?
– Cine-și ..... de dânșii?

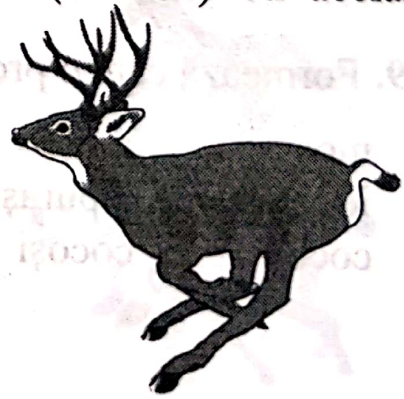

Scanned with OKEN Scanner

c) – Daţi de ştire împăratului!
d) – ..... împăratului!

24. Caută în dicţionar sensul cuvintelor:

just, opinie, decent, sacrificiu, a plasa.

Cuvinte cu sens opus

25. Formează propoziţii folosind fiecare cuvânt din grupurile:

a acoperi – a dezveli
înalţi – scunzi
somn – veghe

26. Altfel decât zici tu!

rău → .....
înalţi → .....
dezgheţat → .....
niciodată → .....
dreapta → .....
urci → .....

27. Grupaţi cuvintele cu sens opus:

prieteni, necaz, închisă, deasupra, interes, bucurie, duşmani, pleacă, dezinteres, modest, deschisă, dedesubt, lăudăros, vin.

....
....
....

28. Uneşte prin săgeţi formele contrarii:

încredere	niciunul	a striga	puternic
slab	a şopti	toţi	neîncredere

Scanned with OKEN Scanner

29. Ce însuşiri doreşti să aibă prietenul(a) tău(ta)? Subliniază-le:

- blândeţe, răutate;
- frumos, urât;
- curajos, timid;
- înalt, scund.
- vesel, serios;
- indisciplinat, disciplinat;
- grăsuţ, slăbuţ;
- darnic; zgârcit.

Cuvinte cu mai multe înţelesuri

30. Scrie în dreptunghiuri cuvintele care se potrivesc însuşirilor:

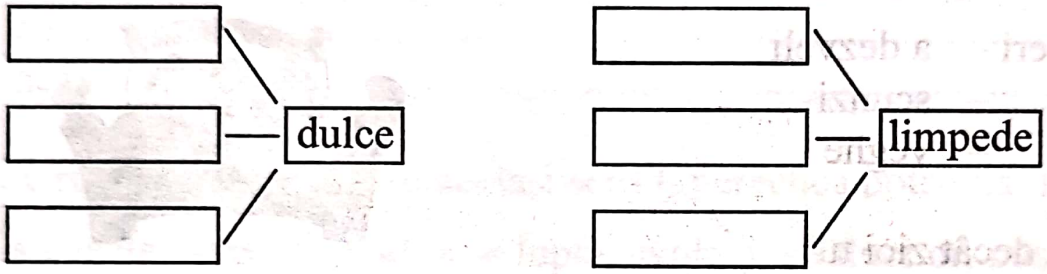

31. Există câte un cuvânt care se repetă în propoziţiile următoare. Subliniaţi-l şi explicaţi-i înţelesul!

a) Pe cer răsar stele.
Eu cer o carte.

b) Bunica are un car de ani.
El descarcă un car de lemne.

32. Realizaţi propoziţii în care cuvintele următoare să aibă mai multe înţelesuri:

mare, poartă, broască, cot, mână, sare.

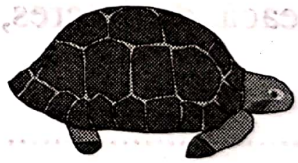

33. Studiaţi construcţiile date şi deduceţi mulţimea sensurilor cuvântului „arde". Daţi explicaţii în fiecare caz:

arde cuptorul = ...
arde o prăjitură = ...
arde de dor = ...
arde o palmă = ...
arde de nerăbdare = ...
arde gazul degeaba = ...
a-i arde de ceva = ...

Scanned with OKEN Scanner

34. Căutați în dicționar diverse expresii generate de cuvintele: „a avea“, „a bate“, „cap“, „a da“, „a sta“. Alcătuiți oral propoziții cu acestea.

35. Cuprinde într-un singur enunț cât mai multe sensuri ale aceluiaşi cuvânt.

Ex.: *nouă*

<u>Nouă</u> ni s-au oferit <u>nouă</u> diplome în data de <u>nouă</u> iunie.

Gândiți asemănător şi pentru formele: „capră“, „ochi“, „noi“.

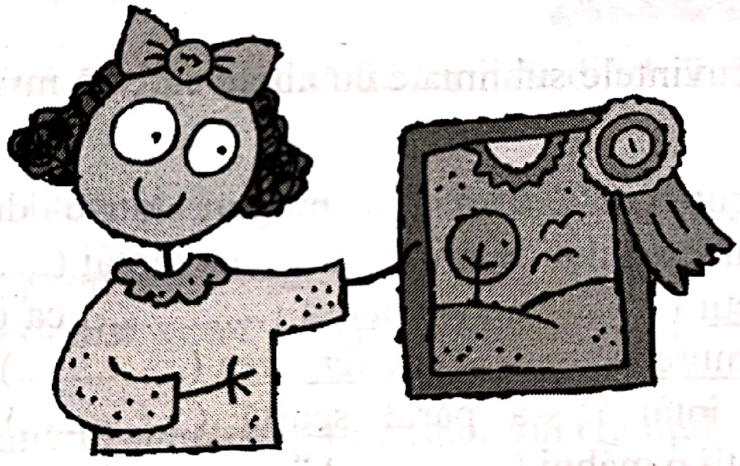

Scanned with OKEN Scanner

Test de evaluare

■ **1.** Combină literele şi alcătuieşte cât mai multe cuvinte:

a e i o u r m c z

■ **2.** Explicați noțiunile:

– emoție;
– semeț;
– a imagina.

■ **3.** Înlocuiți cuvintele subliniate cu altele care să nu schimbe sensul comunicărilor:

„S-a desfăcut (.....) din mugur, într-o dimineață caldă (.....), a începutului de primăvară. Cea dintâi (.....) rază de soare s-a împletit (.....) pe dânsa (.....) ca o sârmă de aur, făcând-o să tremure (.....) de fericirea (.....) unei asemenea atingeri. Ziua întâi i s-a părut scurtă (.....) şi apropierea (.....) nopții o mâhni (.....)."

(Emil Gârleanu)

■ **4.** Află opusul cuvintelor:

bine – ..... înainte – ..... vechi – .....
dulce – ..... a vorbi – ..... apus – .....

■ **5.** Ce înțelesuri pot avea cuvintele:

car (.....)
sare (.....)
ochi (.....)

Scanned with OKEN Scanner

3 Noțiuni de fonetică

Sunetul și litera

1. Care sunt sunetele din următoarele cuvinte:

mare, elev, casă, grădină, bancă.

2. Găsiți câte trei cuvinte care să fie formate din 1, 2, 3, 4 sunete.

3. Spuneți câte litere şi câte sunete au cuvintele:

săpun, cere, primăvară, examen, geantă, batistă, unchi, excursionist, vesel, ceară.

4. Precizați numărul sunetelor şi literelor din enunțul:

Xenia şi Angela sunt bune prietene.

5. Puneți în locul liniuței o literă pentru a obține cuvinte noi:

ro_	ca_	_ar	_asă
ro_	ca_	_ar	_asă
ro_	ca_	_ar	_asă

6. Înlocuiți literele subliniate cu altele; ce rezultă?

a)	lan	sare	milă	apă
b)	parte	zile	teamă	casă

7. Găsiți zece cuvinte care încep cu sunetul „t“ şi zece cuvinte care încep cu sunetul „u“.

Scanned with OKEN Scanner

8. Aşază pe coloane, în funcţie de numărul sunetelor (literelor), cuvintele din textul:

„Era odată un prinţ şi acela voia să se însoare cu o prinţesă, dar cu o prinţesă adevărată. Şi a cutreierat toată lumea ca să găsească una pe placul lui şi tot nu a găsit."

(*Prinţesa şi mazărea* – H.C. Andersen)

9. Găsiţi trei cuvinte care să înceapă cu „a" şi să se termine cu „r".

.....

10. Caută litera „pierdută"!

Mar_inic_, p_i d_ u_s
Cu b_tu_ de mi_re u_s,
A pl_ca_ c_ să a_u_e
F_agi _i _me_ră şi m_re.

11. Citeşte invers şi scrie ce obţii:

pac	→	.....	sat	→	.....
cos	→	.....	sur	→	.....
toc	→	.....	dac	→	.....

12. Daţi exemple de cuvinte formate din 2, 3, 4, 5, 6 sunete (litere) care să înceapă cu „p".

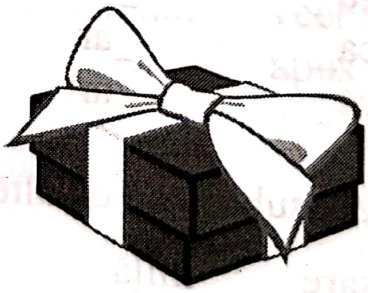

13. Combinaţi (anagramaţi) literele astfel încât să rezulte cuvinte:

m, r, u, ă	→	.....
m, o, r, n, â	→	.....
t, n, e, i, e, r, ţ, e	→	.....
i, v, z, r, o	→	.....

Scanned with OKEN Scanner

14. Se dau literele *a*, *m*, *i*, *n*, *u*, *e*. Formează cuvinte diferite, folosind cel puțin trei dintre ele (se pot repeta în cuvânt).

Reține!

- Alfabetul limbii române este alcătuit din 31 de litere, a căror ordine este următoarea:

a A (a)	i I (i)	r R (re)
ă Ă (ă)	î Î (î din i)	s S (se)
â Â (î din a)	j J (je)	ş Ş (şe)
b B (be)	k K (ca)	t T (te)
c C (ce)	l L (le)	ţ Ţ (ţe)
d D (de)	m M (me)	u U (u)
e E (e)	n N (ne)	v V (ve)
f F (fe)	o O (o)	w W (dublu ve)
g G (ghe)	p P (pe)	x X (ics)
h H (ha)	q Q (kü sau chiu)	y Y (i grec)
		z Z (ze)

- În abrevieri şi simboluri, unele litere au variante de citire consacrate în uz de obicei după model străin: f(ef), g(ge), h(haş), l(el), m(em), n(en), r(er), S(es), Z(zet).

(Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuație)

15. Scrie în ordine alfabetică cuvintele din versurile:

Uite, luna sus pe case
Suie scările de raze
Şi presară zahăr tos
De lumină dulce, jos.

(Luiza Carol)

Scanned with OKEN Scanner

Vocale și consoane

16. Subliniază vocalele din ghicitoarea:

„Aripi are
Parcă-i floare
Încotro a zburat oare?“

17. Marcaţi consoanele din versurile:

Umblă cloşca rar
Pe lângă un par,
Iar cei puişori
Tot pe lângă flori.

18. Câte vocale şi câte consoane sunt în enunțurile:

Pădurea vuieşte. (..... vocale şi ..... consoane)
Soarele zâmbeşte. (..... vocale şi ..... consoane)
Apele se zbat. (..... vocale şi ..... consoane)
Spectacolul începe. (..... vocale şi ..... consoane)
Amurgul e sângeriu. (..... vocale şi ..... consoane)

19. Completează vocalele care lipsesc din cuvintele:

c_rg fr_c_s
p_rc pr_v_nd
c_m cr_ma

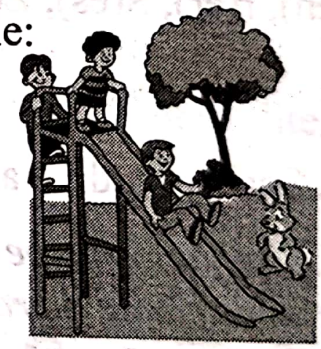

20. Înlocuieşte prima consoană cu alta!

parcă → .....
cară → .....
lată → .....

parte → .....
pâine → .....
nor → .....

21. Scrieţi numai o consoană după vocala dată, formând cuvinte:

a_ o_

.....

Scanned with OKEN Scanner

22. Adăugați o singură vocală la consoana dată, formând silabe. Citiți-le cât mai repede!

m ← r ← t ← d ←

23. Alcătuieşte cuvinte după schemele:

a) v c v b) c v c c) c v c v

.....

.....

Există vreo silabă care să nu conțină minimum o vocală?

Silaba

24. Aşază pe coloane, în funcție de numărul silabelor, cuvintele din textul următor:

„Flutură rar câte un fulg de nea prin văzduhul sur. Se opresc o clipă nehotărâți, apoi coboară iar şi iar se opresc. Parcă le pare rău după înălțimea din care vin, se simt străini în lume şi se tem de ce vor afla jos pe pământ.“

(*File din cartea naturii* – Ion Agârbiceanu)

.....

.....

.....

25. Încercuiți în cuvintele din textul de mai jos toate silabele formate din trei litere:

„Acum, mergea Norocul posomorât pe lângă Minte. Aceasta se mai înveselise puțin, văzând că, la rândul lui, Norocul i-a cerut ajutorul.“

(*Mintea şi Norocul* – Grigore Băjenaru)

Scanned with OKEN Scanner

26. Găsiți cel puțin cinci cuvinte care să înceapă cu silaba „ma“.

.....

27. Scrieți patru cuvinte în care să se repete silaba „co“.

.....

28. Dacă adăugați la silabele date una, două sau mai multe silabe potrivite, veți obține cuvinte noi.

pa ←

so ←

mar ←

29. Găsiți silaba „pierdută“ şi întregiți cuvântul:

ma–□–nu–ță
ti–ne–□–țe
pro–ver–□
o–□–dă
ca–len–□
me–□–ca–□–te

30. Despărțiți în silabe cuvintele:

bibliotecă, propoziție, lift, împodobește, înainte, întoarce, studiază, funcție.

31. Dați exemple de câte patru cuvinte formate:

a) dintr-o silabă: .....
b) din două silabe: .....
c) din trei silabe: .....

32. Ordonați silabele pentru a obține cuvinte!

a) raş, pu, ie → .....
b) mă, cri, la → .....
c) rel, sub, ți → .....
d) ța, cu, An → .....

Scanned with OKEN Scanner

33. Completați cuvintele cu silaba(silabele) potrivită(e), ținând cont de explicația din dreptul fiecăruia:

ro– ☐ (E culoarea macului.)
ghi– ☐ – ☐ (vestitorul primăverii)
că– ☐ – ☐ (cu mânecă lungă sau scurtă)
o– ☐ – ☐ (Te arată așa cum ești.)
ză– ☐ – ☐ (Se topește primăvara.)

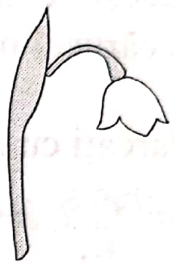

34. Dacă scoateți o silabă și o înlocuiți cu alta, veți obține cuvinte noi.

Ex.: roase

unse	fuse	zise
coase	grase	duse
case	oase	rase
vase	pase	râse

Iată cuvintele date: bună; sare; pată; luncă.

35. Găsiți șase cuvinte care nu se despart în silabe.

.....

36. Alăturați silabe pentru a forma cuvinte:

pa ← mi ← → să → ce

37. Măriți numărul de silabe al cuvintelor de mai jos, după modelul:

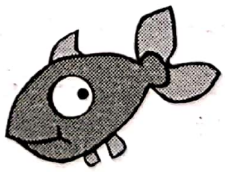

școlar → școlarul
școlarului
școlărelului

Cuvinte: *pește, cercel, urs, haină.*

38. Cum ați putea despărți la capătul rândului cuvintele:

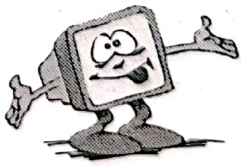

inventează, eveniment, îmbujorată, gânditoare, televiziune, bibliotecă, cercelul.

Ex. *cenușăreasă*

ce-nușăreasă | *cenu-șăreasă* | *cenuș-reasă* | *cenușărea-să* |

Scanned with OKEN Scanner

39. Despărțiți în silabe cuvintele din următoarele enunțuri:

a) Glasul ei dulce mă legăna.
b) Măceşul doarme în marginea şanțului.
c) Pescăruşul nu voia să moară.

40. Marcați cu ajutorul liniuțelor numărul de silabe din fiecare vers:

Cine face înviorare
dimineața ☐ silabe
E cu zâmbetul pe buze
toată viața! ☐ silabe

41. Alcătuiți propoziții:

a) din patru cuvinte, care să aibă una, respectiv două, trei, patru silabe;
b) în care toate silabele cuvintelor să conțină câte două litere.

Scanned with OKEN Scanner

Test de evaluare

■ **1.** Notați câte sunete și câte litere au cuvintele:

Călin → ☐ sunete ☐ litere

ghiocei → ☐ sunete ☐ litere

■ **2.** Subliniați diferit vocalele și consoanele din propoziția:

Dorea să ajungă la prietenii lui.

■ **3.** Despărțiți în silabe:

Andrei: .....
dumneata: .....
exerciții: .....

■ **4.** Ce cuvinte au înțeles asemănător cu:

– a zice (.....)
– părere (.....)
– gingaș (.....)

■ **5.** Scrieți opusul cuvintelor date:

lumină – ..... mulți – .....
bun – ..... nevinovat – .....

■ **6.** Formați cuvinte prin combinarea literelor:

e, i, u, c → .....
a, u, A, n, c, ț → .....
ci, b, o, ș, a, n, ă → .....

Scanned with OKEN Scanner

4 Ortografia. Scrierea corectă a cuvintelor

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoana „m" înainte de „b" sau „p"

1. Citiți cu atenție cuvintele de mai jos:

timp, ambalaje, campioni, împrumut, ambiție, sâmbure, zâmbim, simplu;

a) Transcrieți aceste cuvinte în caiete.
b) Subliniați litera care se află înaintea lui „b" sau „p".
c) Enunțați regula după care se scriu aceste cuvinte.

● Rețineți excepțiile de la regulă!

handbal, Istanbul, Canberra, Brandenburg, avanpost, avanpremieră

2. Ce literă s-a omis?

a) Macii au î___bobocit pe câ___p.
b) Bi__bo este numele ursului î__blânzit?
c) Î__păratul u__bla gânditor.
d) Peste câtva ti__p bo__ba a explodat.

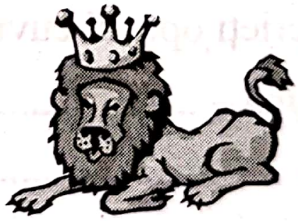

● Rețineți câteva cuvinte care respectă regula de scriere a lui „m" înainte de „p" și „b":

a) *limbă, sâmbătă, umblu, câmp, scump, timp, umple, ambulanță, decembrie, romb, lampă, simplu, trompă;*
b) *îmbarca, împacheta, împotrivă, dimprejur, implanta, imbatabil, impur, amplasa, combate, complăcea, simpatie, împrejurare, împrejmuire, împuținare, împărțire, împinge, îmbină.*

Scanned with OKEN Scanner

3. Tăiați forma incorectă:

bomboană – bonboană
lampă – lanpă
embleme – enbleme

cunpărător – cumpărător
înpachetez – împachetez
împinge – înpinge

4. Observați cum s-au format cuvintele și găsiți alte exemple:

parte → a împărți
boboc → a îmboboci
pachet → a .....
bun → a .....
pereche → a .....

5. Scrieți după dictare textul de mai jos:

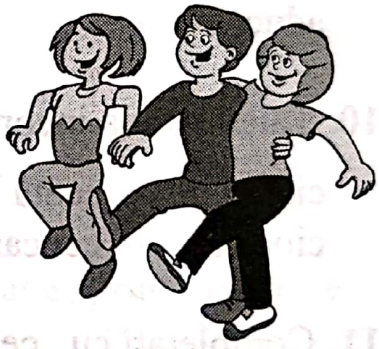

„Într-o împrejurare mă plimbam prin parc împreună cu colegii.
– Știți tabla înmulțirii? zice Pompilică.
M-am strâmbat și l-am împins ușor:
– E simplu, simpaticule!“

Subliniați cuvintele care conțin „m“ înainte de „p“ și „b“ și alcătuiți propoziții cu primele cinci.

6. Cum e corect?

îmbolnăvit	sau	înbolnăvit
compas	sau	conpas
compunere	sau	conpunere
simplu	sau	sinplu

completează, completează sau complectează

7. Dictare selectivă! (Notați doar cuvintele cu „m“ înainte de „b“ sau „p“.)

Am intrat într-un magazin. Am cumpărat bomboane și le-am împărțit în mod egal. Vânzătoarea împacheta cumpărăturile clienților în ambalaje fine. Îmbrăcămintea ei era impecabilă!

Scanned with OKEN Scanner

Grupurile de litere „ce", „ci"

8. Înlocuiți „ce" cu „ci"; ce rezultă?

rece → ..... place → .....
plece → ..... cerc → .....

9. Transformați cuvintele de mai jos în așa fel încât să conțină grupurile de litere „ce" și „ci". Urmați indicația:

conduc – conduci – conduce
plac –
mănânc –
aduc –

10. Tăiați forma incorectă!

ciată – ceată ciot – ceot
ciocan – ceocan piceoare – picioare

11. Completați cu „ce" sau „ci", după caz:

În cuptor sunt __n__ budin___:
Pisi___l, să nu le lingi!
Și cârnați sunt tot vreo __n__ :
Pisi___l, să nu-i atingi!

12. Căutați nume de persoane care să conțină „ce", „ci".

.....

13. Oferiți exemple de cuvinte care:

a) încep cu „ce", „ci";
b) se termină în aceste grupuri;
c) conțin ambele grupuri în același timp.

Scanned with OKEN Scanner

Grupurile de litere „ge", „gi"

14. Transformați după modelul:

fuge – fugi

următoarele cuvinte, apoi formați cu fiecare câte o propoziție:

merge → .....
culege → .....
ajunge → .....
fuge → .....

15. Întregiți cuvintele cu „ge" sau „gi":

Plân___ lângă ___am ___nica,
Plân___ că a pierdut măr___ca
A lăsat-o-n vânt şi ___r
Printre ful___ căzuți din cer.

16. Găsiți şase cuvinte formate din două-trei silabe, prima dintre ele fiind „ge" sau „gi".

.....

17. Subliniați forma corectă!

geam – giam
geamantan – giamantan

geometrie – giometrie
giem – gem

18. Adăugați grupurile de litere care se potrivesc, apoi formați cu fiecare cuvânt câte o propoziție:

fu___, ___rafă, ajun___,
fra___, ___ntuță, ___na

19. Scrieți după dictare:

Afară ninge liniştit. Geta şi Genica sunt la geam. Privesc miile de steluțe argintii. În minte le încolțeşte gândul de a merge la săniuş.

Scanned with OKEN Scanner

Deodată aud glasul Ginei:
– Geta, Genica, haideți afară!
– Imediat, răspund ele.

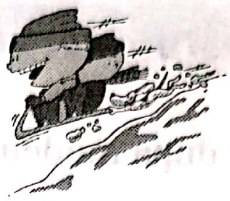

20. Înlocuiți în cuvintele de mai jos pe „ce“ cu „ge“. Scrieți cu fiecare cuvânt nou format câte o propoziție.

rece, cer, Cela

21. Puneți în loc de „ci“ – „gi“:

maci → .....
roci → .....
raci → .....
cina → .....
plăci → .....

Grupurile de litere „che“, „chi“

22. Subliniați în propozițiile următoare cuvintele care conțin „che“ sau „chi“:

a) *Paraschiva și Chiriac o cheamă pe Cela la ora de chimie.*
b) *Gelu dorește să devină chirurg.*
c) *Toți copiii au primit echipamente sportive.*
d) *Emisiunea închinată lui Eminescu a început.*

23. Substituiți pe „che“ cu „chi“. Ce puteți spune despre cuvintele nou formate?

ureche → .....
pereche → .....
veche → .....

24. Completați cuvintele cu grupurile potrivite:

o____lari, ____riac, ____tară, ridi____, s____mă,
un____, Ni____ta, muș____, ____c.

Scanned with OKEN Scanner

25. Tăiați forma incorectă!

cheamă	–	chiamă	chiar	–	chear
chiorâș	–	cheorâș	chioșc	–	cheoșc
rochie	–	roche	chiag	–	cheag

26. Așezați în spațiile libere „che“ sau „chi“:

Azi îmi repara un un____
Trenulețul cu ____iță.
Însă ____riac veni
Și pierdu o piuliță.

27. Formați cuvinte, respectând schemele:

che _____
che _ _ _

_____ che
_ _ _ che

chi _____
chi _ _ _

____ chi ____
____ chi ____

Grupurile de litere „ghe“, „ghi“

28. Alcătuiți propoziții cu următoarele cuvinte:

ghirlandă, Anghel, unghii, Gherghina, triunghi, ghicitoare.

29. Subliniați grupurile de trei litere „ghe“, „ghi“:

Gheorghiță pe două ghete
Are două etichete:
Pe cea stângă scrie: „gheată“
Pe cea dreaptă: „descheiată“.
(Luiza Carol)

Scanned with OKEN Scanner

30. Urmând schemele de mai jos, găsiți cât mai multe cuvinte:

ghe _____
ghe _____ _____
ghe _____ _____ _____

ghi _____
ghi _____ _____
ghi _____ _____ _____

_____ ghi _____

31. Subliniați forma corectă:

ghiață – gheață
ghiaur – gheaur
Ghiorghiță – Gheorghiță
ghiozdan – gheozdan

ghiară – gheară
ghem – ghiem
ghionoaie – gheonoaie

32. Transcrieți textul:

Gheorghe şi Gela şi-au luat ghiozdanele şi au pornit spre şcoală. În depărtare se sparge un tunet. Ploaia a început să cadă rece şi deasă. Cei doi s-au ghemuit sub o salcie pletoasă. În curând ghetele le erau pline de apă. Fulgerele sporeau şi se încolăceau printre norii cenuşii. Bobițe de gheață încep să cadă lângă cei doi, amenințătoare.

Ca din senin ploaia încetează.

Cei doi se îndreaptă spre şcoală.

Subliniaţi grupurile de litere studiate.

33. Alcătuiți un text scurt, folosindu-vă de cuvintele:

Gherghina, Angheluță, ghete, gheţuş, înghețați.

Scanned with OKEN Scanner

Texte pentru dictări (grupurile de litere „ce", „ci", „ge", „gi")

La ora de matematică

După zece minute se sună. Începe ora de matematică, mai precis – geometria. Gică îşi pune cerneală în stilou şi se pătează pe degete. Cici şi George cer tema. Ageră, Marcela le arată centrul cercului.

– La ce pagină din culegere suntem? întreabă învăţătorul.

– Numărul cincizeci, zice Logel.

– Acela care rezolvă cinci exerciţii de la cealaltă pagină, cincizeci şi unu, va obţine un rezultat excelent. Succes!

În final sunt felicitaţi doi colegi.

O drumeţie

Trece luna mai şi ajungem în iunie – Cireşar. E vară. Lucian, Cercel şi Gelu se joacă cu mingea.

– Hai să mergem pe deal! invită unul.

– Cu cine?

– Cu ceata noastră: Gina, Cerasela, Angelica, Felicia.

Ne strângem, trecem prin livezi şi gata! Unul culege melci, altul – ciuperci în geantă, iar ceilalţi – flori gingaşe.

Cinteze şi cuci, o ciocănitoare şi o pitulice ne însoţeau.

Ce alai se strânge-n toată regiunea!

Texte pentru dictări (grupurile de litere „che", „chi", „ghe", „ghi")

Iarna

Fulgi argintii ating pământul îngheţat. Tache, Arghir şi Gheorghe lasă ghiozdanele şi iau ochelarii pentru a schia. Chiliment şi Gheorghiţă au chef de gheţuş.

Scanned with OKEN Scanner

Două echipe de hochei își iau genunchierele. Chiciura scoate alți copii la gheţuş şi săniuş. Achim strigă o ghicitoare:

– Când nu e zăpadă,
Doarme în ogradă,
Dar când ninge-afară,
Cu copiii zboară.

Tu ştii cum se cheamă?

La pescuit

Ghinea şi unchiul Tache şi-au propus o partidă de pescuit. Înghit degrabă chiftele şi ghiveci, apoi sughit. Lasă ghetele, îşi iau cizme, ustensile şi se-nchină.

Vecinul Chițac le este ghid.

Fac echilibristică pe o muchie de pantă. Un ghimpe înțeapă genunchiul unuia. Ce ghinion!

Copilul întreabă dacă mănunchiul de fructe cules seamănă cu gherghinele.

– Ce-ai prins? zice vecinul.
– Ha, ha! O gheată veche! spune unchiul.
Ce ghiduşie!

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin diftongi și triftongi

Observație:

Nu se face referire la terminologie (aceste forme se propun copiilor ca „grupuri de 2-3 vocale“ întâlnite în aceeaşi silabă).

Grupurile de vocale „ea“ şi „ia“

34. Subliniați în cuvintele următoare grupul de vocale „ea“:

perdea, ceas, deal, mingea, vergea, acea, bea, zăbrea, ulcea, cerea.

Scanned with OKEN Scanner

35. Daţi exemple de şase cuvinte care să cuprindă grupul de vocale „ea“.

.....

36. Alcătuiţi trei enunţuri în care să folosiţi cel puţin un cuvânt ce conţine grupul de vocale „ea“.

.....

.....

.....

37. Cum e corect: „a“ sau „ea“?

greş__lă	aş__ză	cluj__n
deş__rtă	înş__lă	ş__se
ieş__	păş__	orăş__n

38. „ea“ sau „ia“? Completaţi!

vu__	gâfâ__	feme__
s__ră	n__gră	cro__
ma__	perd__	__ră

39. Plasaţi în spaţiile libere cuvinte ce conţin grupurile de vocale „ea“ sau „ia“.

El ..... cartea.
..... cânta duios.
Ana ..... la şcoală.
Focul ..... în sobă.

40. Subliniaţi grupurile de vocale „ea“ şi „ia“ aflate în aceeaşi silabă:

Lelea Leana ia din lac
Ierburi bune pentru leac.
Ea-n cămară le-aranjează
Şi mereu le-mprospătează.

41. Adăugaţi silabe ca să conturaţi cuvinte:

ia __ sea __ __ ia __dea __ ia __ __ __ tea __

Scanned with OKEN Scanner

42. Realizaţi un text scurt, pornind de la cuvintele:

Ileana, obişnuia, temele, astăzi, iar, cuvintele, războia, şi, trăia, corectează, acasă, lucrează, dictare, greşeală.

Subliniaţi apoi grupurile de vocale „ea“ şi „ia“ aflate în aceeaşi silabă.

Grupurile de vocale „oa“ şi „ua“ / „uă“

43. Subliniaţi grupurile de vocale „oa“ şi „ua“ aflate în aceeaşi silabă:

A vrut copilul floarea să o rupă,
Să-i ducă mamei minunea nou ivită,
Dar floarea scutură roua din cupă,
Nu-şi lasă oricum podoaba răpită.

44. Din mai multe, una!

coli → coală
coji → .....
ploi → .....
şcoli → .....
porţi → .....

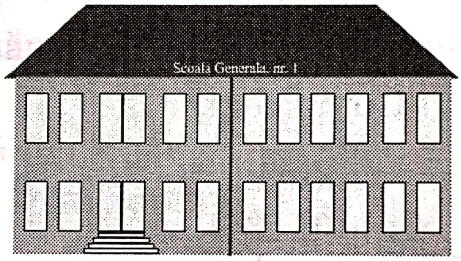

45. Formăm cuvinte noi înlocuind consoana cu altele:

nouă

46. „ua“ sau „oa“?

înfi___ră	stea___	scorţiş___ră
ro___	pălări___ră	pi___
vi___ră	nea___	scântei___ră

47. După modelul piua → piuă, transformaţi cuvintele:

ziua → .....
roua → .....
doua → .....
noua → .....

Scanned with OKEN Scanner

48. Puneți în relație numele cu însușirea sa:

oase	bătrâioară
cucoană	lucioasă
soacră	gălbioară
coamă	voioasă
pălărioară	roase

49. Așa e pentru UNUL: — Altfel e pentru UNA:

covor ros → carpetă .....
bunic afectuos → bunică .....
văr respectuos → verișoară .....
băiat mincinos → fată .....
cățeluș nervos → cățelușă .....

Grupul de vocale „ie“

50. Subliniați grupul de vocale „ie“ în următoarele enunțuri:

Ele suiau cărarea spre poieniță.
Caietele erau tăiate cu lama.
Ieri am fost iertat de Doru.

51. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte:

paietele, iepele, ploaie, cuie, miel.

Subliniați silaba în care se află grupul de vocale „ie“.

52. Cu „ie“ sau „e“?

a___r	___rbar
a___vea	___rbivor
___pure	___șire
___tajeră	___licopter
___rbicid	___ri

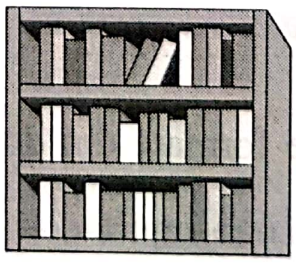

Scanned with OKEN Scanner

53. Se dă una, scrieți mai multe!

amiază → amieze
piață → .....
viață → .....
biată → .....

54. Subliniați forma corectă:

iepure – epure
poiet – poet
aier – aer
ieste – este
ieri – eri
poezie – poiezie
ieşire – eşire
caiet – caet
caier – caer

55. Pronunțați următoarele cuvinte, scriind „e“ nu „ie“:

ecran, element, educatoare, erou, efect, ecuator, echer.

Construiți propoziții cu fiecare dintre ele.

.....

.....

.....

.....

.....

56. Se pronunță „ie“, dar se scrie „e“ în cuvintele:

eu, el, ea, ei, ele, eram, erai, era, erați, erau.

Formați propoziții cu cinci dintre ele!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

57. Găsiți cuvinte formate din două sau trei silabe care să se termine în „ie“.

.....

Scanned with OKEN Scanner

58. Scrieți după dictare:

- Sorina scrie pe un caiet curat.
- Paiele erau uscate.
- Tata a scos trei cuie din sertar.
- Alina iese să ia aer.

Grupurile de vocale: „iai“, „iau“, „eau“, „eoa“, „ioa“, „oai“

59. Evidențiați grupurile de vocale „eau“ sau „iau“ aflate în aceeași silabă:

Pisicel a spus: – Nu vreau
Lapte dulce să mai beau!
Merg la frigider să iau
Un iaurt cu zahăr. Miau!
(Luiza Carol)

60.

EI, ELE...	TU
trăiau	*trăiai*
îndoiau	
muiau	
scânteiau	
veneau	
chefuiau	

61. Aşezaţi pe coloane cuvintele de mai jos potrivit scrierii cu: „eau“, „ioa“, „oai“, „iau“, „eoa“, „ioa“:

beau, leoarcă, creioane, leoaică, vuiau, izbeau, ziceau, aripioare, tigroaică, vreau, lăcrămioare, croiau, doreau.

62. Dictare:

- Prietenul la nevoie se cunoaşte.
- Mai bine să te dojenească decât să te linguşească prietenul tău.
- Cinstea e o floare rară.

Scanned with OKEN Scanner

- Dreptatea niciodată nu piere.
- Minciuna are picioare scurte.
- Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă.
- Iarna – car şi vara – sanie.

Subliniaţi cu o linie grupurile de două vocale şi cu două grupurile de trei vocale aflate în aceeaşi silabă.

Scrierea corectă a cuvintelor care conţin literele „â“ şi „î“

Reţineţi!

De obicei se scrie cu „â“ în interiorul cuvintelor şi totdeauna cu „î“ la începutul sau sfârşitul lor.

63. Aplicaţi regula dată, în exemplele:

p___ine, măn___ncă, ___nainte, a cobor___,
c___nt___nd, a hotăr___, Rom___nia, ___nt___mplare.

64. Scrieţi câte trei cuvinte care conţin literele „â“ şi „î“. Formulaţi propoziţii cu exemplele alese.

65. Subliniaţi cuvintele care conţin sau cuprind litera „â“ sau „î“:

cântar, caiete, învăţat, Câmpulung, înoată, învăţăm,
Iulia, stăruinţă, încâlcit, invenţii, întâlnire.

66. Construiţi un text, raportându-vă la cuvintele:

Ina, învăţat, să înoate, râu, încearcă, spate,
încetineşte, a obosit, întuneric, acasă.

Daţi un titlu compunerii voastre.

67. Muzica se aude .....
Lăbuş este paznic de .....
Spectacolul începe .....
Sorina a luat premiul ..... la alergări.

(Scrieţi în spaţiile punctate cuvinte potrivite care să conţină litera „â“.)

Scanned with OKEN Scanner

68. Scrieți după dictare:

Ieri am plecat împreună cu Mia să cumpărăm pâine. Vânzătorul avea numai pâine caldă. Mirosul ne îmbia. Am cumpărat şi câteva cornuri. Înainte de a plăti am cerut şi o baghetă împletită.

Eram încântaţi.

69. Alegeți şi plasaţi corect!

a) În vale răzbate un ..... de dor.	cântăreț
b) Alina se plimbă prin pădure	cântec
c) La radio se aude un ..... vestit.	cântând

70. Schimbați cuvintele conform modelului:

a urî – urât

a hotărî	–	.....	a coborî	–	.....
a târî	–	.....	a amărî	–	.....
a doborî	–	.....	a pârî	–	.....

Grupurile de sunete „cs“ sau „gz“ redate prin litera „x“

71. Daţi exemple de 10 cuvinte în care litera „x“ să ocupe poziții diferite.

.....

72. Studiind exemplele:

a) exercițiul (e-xer-ci-țiul)
b) expeditor (ex-pe-di-tor)

sesizați când „x“ se scrie înainte sau după liniuța de despărțire.

Despărțiți atent în silabe:

maxim (.....)	pixuri (.....)
explozie (.....)	exemple (.....)
excursii (.....)	axion (.....)

Scanned with OKEN Scanner

73. Subliniați cu o linie litera „x“ atunci când se citește „cs“ și cu două linii acolo unde se pronunță „gz“.

exact, examinator, xilofon, export, exemplu, excepție, taxator,examinare, excelent, xerox, exemplifică, axe.

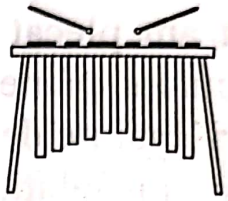

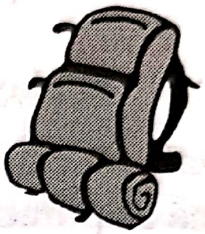

- ***Rețineți*** cuvintele scrise cu „cs“ în loc de x!

  ticsit, vacs, Vasile Alecsandri, îmbâcsit, rucsac

74. Compuneți un text, folosind cuvintele de sprijin:

Ruxandra, fix, exerciții, text, exacte, explicație, exemplu.

75. Dictare selectivă! (Notați doar cuvintele care conțin „x“.)

Alexe, Xenia și Axinte au pornit în expediție. Și-au luat rucsacurile, corturile și, la ora 9 fix, au plecat spre munte.

Întâlnind un excavatorist, Axinte l-a întrebat:

– Aveți cumva un pix?

– Da, exclamă el!

– Ura! s-au bucurat ei. Hai să fixăm itinerarul!

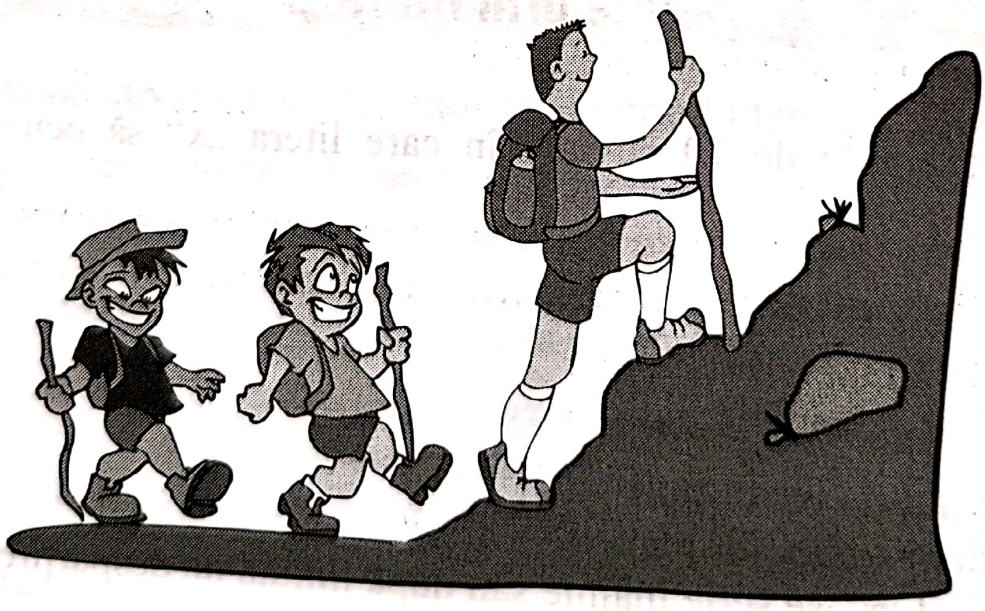

Scanned with OKEN Scanner

Scrierea corectă a cuvintelor: *sa, s-a, sau, s-au, într-o, într-un*

a) **sa, s-a**

● ***Observație.*** Scriem „sa" când se poate înlocui cu „a lui", „a ei".

76. Completați cu forma corectă:
Maria ..... întristat din acel motiv.
..... dus și Alin la colega .....
Maică ..... nu ..... bucurat.

77. Dați câte două exemple, folosind cuvântul „sa" ori ortograma corespunzătoare (s-a):
.....
.....
.....
.....

78. Dictare:
În familia sa au existat certuri, dar el nu s-a plâns în fața nimănui. Odată nu s-a mai abținut și s-a dus la un coleg să-i spună necazurile sale. Mama sa se îmbolnăvise...

79. Comparați și continuați exemplele:
Cartea sa .....
Cartea s-a .....
Bunica s-a .....?
Bunica sa ..... !

80. Completați cu „sa" și „s-a":
Elena privește către prietena _____.
El _____ gândit să-i facă o surpriză.
În fața _____ era o cărare îngustă.
_____ întors de la școală grăbit.
Ea _____ dus în camera _____.

81. Barați varianta greșită:
Fruntea $\frac{\text{s-a}}{\text{sa}}$ era îngândurată.

Scanned with OKEN Scanner

Nu $\frac{\text{s-a}}{\text{sa}}$ putut duce la şcoală.

În cartea $\frac{\text{s-a}}{\text{sa}}$ erau desene.

Nu $\frac{\text{s-a}}{\text{sa}}$ aşteptat la o asemenea surpriză.

Mama $\frac{\text{sa}}{\text{s-a}}$ $\frac{\text{s-a}}{\text{sa}}$ întors din drum.

82. Dictare:

Maria s-a dus la prietena sa Elena.

– Ce bine îmi pare că ai venit la mine! s-a bucurat Elena.

Camera sa era curată. Bunica sa lucra. Maria s-a apropiat să observe ce lucrează. Bunica s-a bucurat.

– Îți place să lucrezi? s-a interesat ea.

Vocea sa era blândă şi mângâietoare.

83. Continuați după modelului:

– cartea sa	s-a jucat
– floarea sa	s-a lovit
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

b) sau, s-au

- ***Observație.*** Dacă „sau“ are înțelesul de „ori“, se scrie într-un cuvânt.

84. Tăiaţi forma incorectă:

Părinții mei $\frac{\text{sau}}{\text{s-au}}$ bucurat de reuşita Elenei.

Vom afla rezultatul acum $\frac{\text{s-au}}{\text{sau}}$ peste câteva zile.

$\frac{\text{Sau}}{\text{S-au}}$ aşezat în fața icoanei şi $\frac{\text{s-au}}{\text{sau}}$ rugat.

Scanned with OKEN Scanner

S-au / Sau întristat văzându-ne plecând, dar sau / s-au hotărât să ne urmeze.

Marcela va recita din Eminescu s-au / sau Labiş.

85. Încercaţi să găsiţi alte exemple conform celor date: s-au jucat, s-au împrietenit, nu s-au îmbrăcat, ...
.....
.....
.....

86. Plasaţi forma necesară (sa, s-a, sau, s-au) în perechile de propoziţii:

Elena ..... ambiţionat de nota primită.
Copiii ..... luat la întrecere.

Era nevoie de mine ..... nu?
..... încheiat mediile azi.

Mi se pare că ei ..... încruntat.
Vor veni la tine ei ..... ele?

87. Oferiţi exemple de propoziţii cu „sau“ şi „s-au“:
.....
.....
.....

88. Completaţi cu „s-au“ ori „sau“:

_____ bucurat mult când _____ întâlnit.
Se gândea dacă să citească _____ să picteze.
Culorile nu _____ potrivit cu gusturile ei.
Mi _____ risipit toate gândurile.
Alege: _____ înveţi _____ te joci!
Pentru tine roşu _____ albastru e acelaşi lucru.

89. Tăiaţi varianta greşită:

Nu s-au / sau mai văzut de multă vreme.

Mi s-au / sau împăienjenit ochii.

Scanned with OKEN Scanner

S-au / sau la deal, s-au / sau la vale.

Am să aleg o eşarfă de culoare verde s-au / sau galbenă.

Fetele s-au / sau îmbrăcat şi s-au / sau dus la spectacol.

90. Dictare:

Copiii s-au dus în livadă. Pe drum s-au întâlnit cu un şarpe. Ei s-au speriat de moarte.

– O luăm la fugă sau ne cățărăm într-un măr?

– O fi şarpe sau e doar o şopârlă?

91. Continuați după modelul:

s-au supărat	vii sau pleci?
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

c) **într-o, într-un**

92. Cu menţiunea că se scriu totdeauna cu cratimă, oferiţi şi alte exemple:

a) Într-o zi am suferit cât într-un an.

b) .....

c) .....

d) .....

93. Dictare:

Copiii sunt adunaţi într-un cerc. Ei se ţin de mâini. Într-o parte se află un jucător care stă într-un picior.

Dacă într-o clipă de neatenţie el reuşeşte să scape, va câştiga. Altul îi va lua locul într-o poziţie asemănătoare.

94. Cum e corect?

– Am mers ..... tramvai silenţios.

– Zici că era ..... seară de joi?

– Vă invit ..... bibliotecă!

95. Folosiţi formele „într-o“ şi „într-un“ într-o compunere liberă.

Scanned with OKEN Scanner

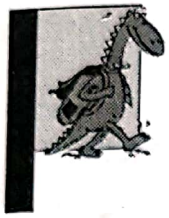

Test de evaluare

■ **1.** Dictare selectivă (notați doar cuvintele ce cuprind literele: „â“ și „î“):

„Într-o sâmbătă ne-am propus o drumeție la râu. Câte doi-trei în rând, am pornit voioși, împreună cu doamna învățătoare.

– Când ne întoarcem? se interesă Celia.

– Nu prea curând! hotărî doamna.

■ **2.** Dați exemple de câte trei cuvinte care conțin „m“ înainte de „b“/„p“.

■ **3.** Copiază (vezi: „x“, „cs“):

Maxim și Felix caută, pe un suport ticsit de cărți, poezii de V. Alecsandri. Exercițiul le solicită exemple din autor.

– Am găsit cartea! exclamă Felix.

– Să ne grăbim! E ora 11 fix și trebuie să i-o împrumutăm și lui Alexe.

■ **4.** Întregiți cuvintele cu grupuri de:

a) două litere:

__r__i, Eu__nia, ____lia, __uper__, __rafă, __or__că.

b) trei litere:

___nar, o___, ___or___ță, ___m, ___cel, Vasila___.

■ **5.** Găsiți cuvinte care conțin grupurile de vocale: ea, ia, oa, eau și alcătuiți propoziții cu ele.

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

5 Punctuația. Semnele de punctuație

Semnul întrebării (?)

1. Citiți propozițiile următoare. Precizați ce semn de punctuație se află la sfârșitul lor și explicați folosirea acestuia.

În ce anotimp înfloresc ghioceii?
De ce luna apare numai noaptea?
Câte ore are o zi?
Cum o să fie vremea mâine?
Ești bine pregătit pentru lucrare?

2. Scrieți la sfârșitul propozițiilor de mai jos semnul „?“, apoi citiți-le cu intonația corespunzătoare.

Sunt pe malul lacului o mulțime de sălcii ☐
Colegii tăi vin în tabără ☐
Au poposit berzele și la noi în sat ☐
Mâine vom studia despre silabă ☐

3. După modelul:

Corina este ascultătoare.
Corina este ascultătoare?
Este ascultătoare Corina?

transformați propozițiile următoare:

Pe lac sunt nuferi.
A plecat către oraș iepurașul coconaș.
Ilinuța știe ce carte a primit.
Din ou a ieșit un puișor moțat.

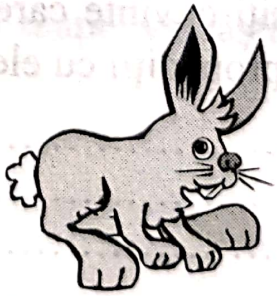

4. Scrieți trei întrebări pe care poate să vi le pună cineva despre animalul vostru.

Scanned with OKEN Scanner

5. Formulează întrebări potrivite pentru răspunsurile:

.....
— Mâine plecăm în excursie.
.....
— Roşie este culoarea macului.
.....
— Am opt ani şi jumătate.
.....
— George Coşbuc a scris „Iarna pe uliţă“.
.....
— O propoziţie este alcătuită din cuvinte.

6. Exprimaţi răspunsul corect la întrebările-ghicitoare:

Care cer nu are stele?
.....
Cum iese un cocoş care intră în Marea Neagră?
.....
Cine face mac pe apă?
.....
Cine răsare fără să pui sămânţă?
.....
Care este cea mai mare rozătoare de creioane?
.....

7. Scrieţi după dictare:

– Unde este trandafirul?
– Acolo!
– Unde, acolo?
– Acolo, lângă tufănică.

8. Ataşaţi semnele de punctuaţie corespunzătoare:

☐ Unde sunt oamenii ☐
☐ Unde e soarele ☐
A încuiat iarna zăvoarele ☐
☐ Unde sunt faurii ☐

Scanned with OKEN Scanner

☐ Unde sunt florile ☐
A băut albul toate culorile ☐

Semnul exclamării (!)

9. Citiți propozițiile de mai jos și explicați pentru fiecare de ce s-a folosit semnul exclamării, folosindu-vă și de mențiunile din paranteză:

a) Ce interesant este jocul cumpărat de Marcela!
b) Ce bine îmi pare că ai sosit, bunicule!
c) Îmi place cum arăți!
d) Ieși imediat din căsuța mea!
e) Fii bun și fii cuminte!
f) Să-ți repeți toate problemele pentru lucrări!
g) Bună, Maria!
h) La mulți ani, Cezara!
i) Ionel! Ionel! vino la mama!

(*un îndemn, o poruncă, o mirare, o strigare, un salut, o urare, o bucurie, o admirație, un sfat*)

10. Găsiți întrebările potrivite pentru următoarele răspunsuri:

.....
– Este foarte greu!
.....
– Doresc să mă odihnesc!
.....
– Harnică, cum nu se poate!
.....
– Mulțumesc!

11. După modelul:

Iepurașul este fricos.
Ce fricos este iepurașul!

transformați propozițiile:

Scanned with OKEN Scanner

- Trenuleţul este tare zgomotos.
- Clipocitul unei ape se aude uşor.
- Peştera era foarte întunecoasă.
- Lumini palide se zăresc în depărtare.
- Zăpada scârţâie sub picioare.

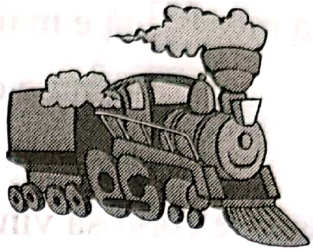

12. Scrieţi câte două comunicări care să exprime:

a) un îndemn;
b) o mirare;
c) un sfat.

13. Completaţi cu propoziţii care impun semnul „!“:

Împăratul îi porunceşte slujitorului:
.....
Monica exclamă:
.....
Gina se miră:
.....
Copilul se scuză:
.....
Am auzit-o pe Iulia strigând:
.....

14. Realizaţi o compoziţie intitulată „Ghiocelul“ în care să aveţi cel puţin trei propoziţii exclamative.

15. Continuaţi propoziţiile, respectând semnul exclamării:

Ce ..... !
Sărut mâna, ... !
Hai ..... !
Cât de ..... !
Să fii ..... !

16. Completaţi cu semnele care se impun:

☐ Ba a mea ☐ că e mai caldă ☐

Scanned with OKEN Scanner

☐ Ba a mea ☐ că e mai dulce ☐
☐ Ba a mea ☐ că nu e ca a ta ☐
.....
☐ Lăsaţi pe copii să vină la mine ☐

(*Bunicul* – B. Şt. Delavrancea)

Dialogul

17. Marcaţi cu liniuţă cuvintele fiecărui vorbitor:

„Cine vine? *Pentru cine?*
Eu, vecine. *Pentru mine.*
Şi ce vrei? *Ştii că am?*
Un ardei. *Un borcan.*
Am să-ţi dau
Vin să-l iau.“

18. Care dintre propoziţiile următoare ar trebui să fie însemnate cu linie de dialog?

„Cei doi copii se ţineau strâns de mână.
Când o văzură pe Nina, spuseră cuviincios:
Bună ziua!
Bună ziua, copii! le răspunse ea. Ce doriţi?
Vă rugăm să ne arătaţi drumul spre oraş, spuse băiatul. Ne-am rătăcit.
Gânditoare, fata întrebă:
Unde mergeţi?
La culesul ciupercilor, lămuri fetiţa.
Aşa, aşa, nepricepuţilor! îngână Alina.“

19. Ordonaţi replicile de mai jos:

– Am aruncat-o la gunoi.
– Pentru că era numai găuri.
– Unde este strecurătoarea? întreabă mama de la bucătărie.
– De ce, dragul mamei?

Scanned with OKEN Scanner

20. Continuați dialogul:

– Ina, îți place să citești povești?
– Foarte mult!
– .....
– .....

21. Completați cu răspunsuri sau întrebări conversația următoare:

– La mulți ani, Bianca!
– .....
– .....
– O carte de povești, dulciuri și o păpușică blondă.
– Ai fi dorit și altceva?
– .....

22. Scrieți după dictare:

– Ce ai acolo? întreabă Cecilia.
– Culegerea de exerciții cerută de doamna învățătoare.
– Cred că ești tare fericit că o ai!

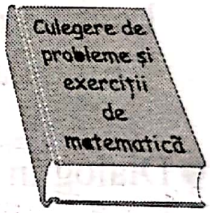

23. Puneți în relație propozițiile din coloane:

– Unde să vă caute?	– Pe domnul Rădulescu.
– Sunt soția dânsului. Vă pot ajuta cu ceva?	– Vă rog să-i înmânați această scrisoare. Aștept cât de curând răspunsul.
– Pe cine căutați?	– În plic se află și cartea mea de vizită.
– O să iau legătura cu dumneavoastră cât de curând. Bună ziua!	– Sărut mâna!

24. Scrieți un scurt dialog între furnică și greiere.

25. Ce acțiuni vă sugerează următoarele semne de punctuație?

– Am înghețat de frig, <u>spuse</u> el.
– Ce frumos ai colorat fluturele! ..... Elena.
– Unde-mi sunt creioanele? ..... băiatul.

Scanned with OKEN Scanner

– Cât de departe este marea! ..... femeia.
– Nu aveam de gând să recunosc, ...Florin.

26. Transformaţi textul dat, după modelul:

Ex. *Prinţul întreabă:*
– De unde vii?
Zmeul răspunde:
– De pe tărâmul celălalt.

– De unde vii? întreabă prinţul.
– De pe tărâmul celălalt, răspunde zmeul.

a) Moşul întreabă:
– Cine e acolo?
Baba răspunde:
– Eu sunt.

b) Trandafirul întreabă:
– Unde îţi sunt ţepii?
Laleaua răspunde:
– Eu nu am ţepi.

● Dialog în versuri:

a) – Dragă toamnă, un'te duci?
Peste dealuri şi uluci
Cum de mergi fără papuci?
– Mă grăbesc în deal, în lunci,
Să coc strugurii cei dulci,
Să cos frunza cu arnici,
Să pocnesc din umed bici,
Să-ţi arunc în poală nuci...
– Toamnă dragă, mai rămâi
Ca să scuturi şi-un gutui!
– E gutui sau e-o momâie?
– E gutui, acolo-n vie
Coama dealului mângâie.
(Maria Gardin)

b) – Cine vine?
– Un motan.
– Ce-are-n gură?

Scanned with OKEN Scanner

– Un ciolan.
– De-unde vine?
– De-un'să vie?
Vine din bucătărie.

(*Hoțul* – Cicerone Theodorescu)

Două puncte

Rețineți!

Semnul de punctuație *două puncte* [:] se folosește înaintea cuvintelor unei persoane, a unei enumerări sau a unei explicații:

a) *Bătrâna se hotărî și zise:*
– Du-te la casa ta, hoinarule!

b) *Iepurașul nu stă o clipă: aleargă, țopăie, rontăie și ciulește urechile.*

c) *Cifrele pare sunt: zero, doi, patru, șase, opt.*

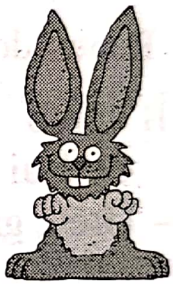

27. Explicați folosirea semnului de punctuație [:]:

a) Irina o privi mirată și o întrebă:
– Cum poți merge la școală nepieptănată, Adina?
Ea îi răspunse:
– Asta e treaba mea, nesuferito!

b) Zăpezile se topesc repede și pământul musteşte de apă. De sub frunzișul putred își scot capetele plăpânde: vioreaua, ghiocelul și brânduşele.

c) Proba adunării se face astfel: din sumă se scade unul din termeni.

d) Silaba este: unul sau mai multe sunete rostite cu o singură deschidere a gurii.

e) Rezolvați exercițiile de mai jos: 2 + 4, 6 + 5 ...

28. Scrieți trei enunțuri care să solicite folosirea semnului [:].

Scanned with OKEN Scanner

29. Corectaţi textul de mai jos:

În fiecare seară bunica se întreabă
Cine mă va ajuta când eu nu voi putea să mă dau jos din pat
Eu bunico

30. Continuaţi enumerarea în propoziţiile:

I. La grădina zoologică colegii mei au văzut:
lei, ...

II. Concursul de alergări a fost câştigat de următorii copii:
Adina, ...

31. Puneţi două puncte (:) acolo unde trebuie:

a) Îl întreb
– Ce mai faci?
– Greu, greu! îmi răspunde încet, dând din cap.
(*Domnu Trandafir* – M. Sadoveanu)

b) În fructieră am pus trei mere, două banane şi o portocală.

Virgula (,)

32. Explicaţi folosirea virgulei în propoziţiile:

Săndel, Gigel, Sanda şi Corina au urcat deja în autocarul care-i duce la Amara.
– Ancuţa, vino repede!
– Cântaţi mai frumos, copii!

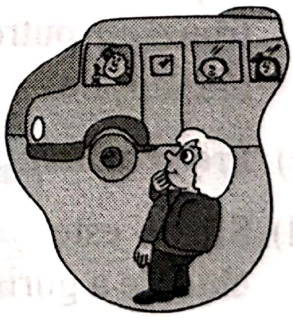

33. Scrieţi după dictare:

a) – Petrică, îmi spui şi mie cât trăieşte un şoarece?
– Asta depinde de pisică, domnule învăţător.

b) Românii sunt un neam de oameni harnici, viteji, cinstiţi şi iubitori.

34. Creaţi un scurt text despre o excursie în pădure, în care să folosiţi cât mai multe virgule.

Scanned with OKEN Scanner

35. Încercuiți varianta corectă:

a) – Ionel, mănâncă prăjitura.
b) – Ionel, mănâncă prăjitura!

a) – Maria, pleacă la piață, te rog.
b) – Maria, pleacă la piață, te rog!

36. Puneți în spațiile marcate semnele de punctuație potrivite:

a) – Irina ☐ ce culoare îți place cel mai mult ☐
– Albul ☐ culoarea zăpezii și a purității ☐

b) Bluzele ☐ rochițele ☐ fustițele și pantalonii sunt în șifonier ☐

c) – Ai ascultat privighetoarea ☐ Maria ☐

Scanned with OKEN Scanner

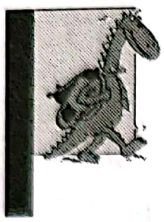

Test de evaluare

■ **1.** Dictare:

– Vai, ce foc porţi cu tine! s-a speriat fluturele de licurici. Spune-mi, nu te arzi?
– Nu! Fii fără grijă. Asta e arma mea...
– Cum asta? se miră fluturele.

(după V. Sivetidis)

■ **2.** Construiţi trei propoziţii în care să utilizaţi semnele (?, !).

■ **3.** Exemplificaţi două situaţii diferite de folosire a virgulei.

■ **4.** Completaţi textul cu semnele de punctuaţie necesare:

☐ De vânzare ţi-i găinuşa ceea ☐ măi băiete ☐
☐ Da ☐ de vânzare moşule ☐
☐ Şi cât cei pe dânsa ☐
☐ Cât crezi şi dumneata că face ☐

(*Amintiri...* – I. Creangă)

■ **5.** Exprimaţi în scris o convorbire telefonică scurtă cu un prieten.

Scanned with OKEN Scanner

6 Texte pentru dictare

1. Doamna învățătoare întreabă:
   – Prâslea scapă sabia în apă. Cum o scoate?
   – Udă, răspunde Gigel.

2. Care este diferența dintre somn şi căscat? întreabă bunicul pe nepoțel.
   – Somnul trăieşte în apă, iar căscatul pe uscat!

3. Nu este aşa că pe acoperiş ninge degeaba? îşi întreabă Gigel fratele.
   – Cum degeaba?
   – Degeaba, fiindcă pe acoperiş nu ne putem da cu săniuța.

4. „Creionul zice: vreau să scriu.
   Şi mingea zice: vreau să sar.
   Şi puiul zice: Piu – piu – piu.
   Vrem pace, este clar?“

(*Vrem pace* – Maria Banuş)

5. „Acolo este țara mea
   Şi neamul meu cel românesc,
   Acolo, eu să mor aş vrea,
   Acolo vreau eu să trăiesc!“

(*Țara mea* – Ion Neniţescu)

6. „Calea jumătate de la Câmpulung la Argeş este socotită la comuna Domneşti, sat numit astfel de pe timpul lui Radu Negru, care îşi

Scanned with OKEN Scanner

avea aici conacul de odihnă în călătoriile lui de la Câmpulung la Argeș.“

(Piatra și Râul Doamnei – legendă)

7. „În acest moment, moș Vasile, parcă presimțind că e așteptat, apăru în ușă, singur. Andrei întrebă:
– Dar unchiul Georgică nu vine?
Genica îi răspunde dând din umeri:
– Nu îl așteptăm, că nu știm unde a plecat și nu știm nici când se întoarce.“

(*Micul detectiv* – Iosif Vișan)

8. „– Ai mai zărit trăsura aceasta prin împrejurimi, în ultimele zile?
– Nu. Strada noastră e îngustă și nu prea curată. Trăsurile o cam ocolesc.“

(*Micul detectiv* – Iosif Vișan)

9. „– Cine știe a cui e casa? se adresă căpitanul Vlad Dimitrie însoțitorilor săi. Se poate intra și prin altă parte?
Un subofițer mai în vârstă răspunse mirat:
– Dar asta e casa bătrânului moșier Stamate, plecat de mult din țară, încă înainte de începerea războiului.“

(*Micul detectiv* – Iosif Vișan)

10. Andrei, deși nu prea înțelesese sensul celor spuse, întrebă:
– Ați fost și dumneavoastră în sat la noi?
– Nu, răspunse doamna râzând. De ce?
– Așa am crezut eu. Parcă ați trecut totuși pe-acolo...

11. „Un copil micuț, micuț, cu obrajii albi, rotunzi, cu ochii stinși, se oprește în fața mea și mă întreabă prietenos:
– Vrei să stai cu mine?
– Vreau. Dar nu mai sunt bănci libere.
– Ba da, am ocupat eu una lângă fereastră.

Scanned with OKEN Scanner

Mă ia de mână şi mă trage după el. Are mâna moale, pielea catifelată. Şi e foarte vorbăreţ.“

(*Să moară doamna!* – Viniciu Gafiţa)

12. „– Unde pleci? întrebă mirată Cristina, sora ei mai mică.
– Am treabă, răspunse ea scurt, socotind că unei surori mai mici nu trebuie să îi dai prea multe explicaţii.“

(*Ghiocei pentru mama* – Viniciu Gafiţa)

13. „– Bunico, sună telefonul, e mama! strigă el spre bucătărie, ştiind că bunica nu aude prea bine, chiar dacă nu vrea să recunoască.
– Şi tu de ce nu răspunzi? observă, pe bună dreptate, bunica.
– Pentru că învăţ. Am multe teme...“

(*Surprize* – Viniciu Gafiţa)

14. – Recită, Georgiana! o încuraja mama, văzând cum din ochii negri, boabe mari de lacrimi i se preling pe obraji.
– Vă rog să mă iertaţi! se scuză fetiţa şi plecă.

15. „Uite, râul se dezgheaţă!
Iarna nu mai e semeaţă!
Ghiocelul şi brânduşa
Primăverii deschid uşa.
Stoluri de cocori despică
Nori răzleţi peste vâlcică;
Crengile tresar în muguri.“

(*Martie* – Emilia Căldăraru)

16. „Rândunele mici
Ciripesc în ţară,
Pluguri ca furnici
Au ieşit pe-afară.“

(*Primăvara* – Ion Pillat)

Scanned with OKEN Scanner

17. „Ce brad frumos! Priviți, copii:
Lumini, păpuși, mașini albastre,
Urși, iepurași, pești aurii...
Sunt pentru noi, sunt ale noastre!“

(*Ce brad frumos!* – Cicerone Theodorescu)

18. Când vine bunica să strângă cearșaful-plic întins la soare, nepoata sare ca friptă:
– Mamaie, vrei să îl trezești?
– Pe cine?
– Pe Zumpi al meu. Doarme în... plic.

19. „Când, deodată, fata cea mai mare zise surorilor sale:

20. – Gata sunteți, fetelor?
– Gata suntem, răspunseră ele.
Atunci cea mai mare dintre surori bătu cu piciorul în pământ, și deodată se deschise în două dușumeaua casei.“

(*Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat* – Petre Ispirescu)

21. „Omul îi zise:
– Vrei tu, șarpe, să fii copilul meu de suflet?
Am de toate, și bani, să îi mănânci cu lingura.
– Mai e vorbă? Cum să nu voi, răspunse șarpele. Numai să ne învoim.“

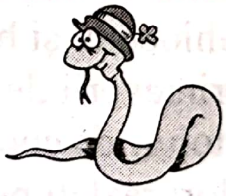

(*Copilul cel isteț* – Petre Ispirescu)

22. „– Fram! îl încurajă un glas.
Ursul alb ridică ochii...
– A, da! spunea privirea lui. Aveți dreptate!
Sunt Fram și trebuie să vă înveselesc.“

(*Fram, ursul polar* – Cezar Petrescu)

Scanned with OKEN Scanner

23. „– E bolnav, bunicule! rosti fetița cu milă. E bolnav... De ce îl chinuiesc așa?
– Nu e bolnav, Lilico! E ceva mai rău... Din seara aceasta s-a sfârșit cu Fram!...
– Nu se poate, bunicule! Nu vreau să vorbești așa, bunicule!“

(*Fram,* ursul *polar* – Cezar Petrescu)

24. – Ajutor! Ajutor! strigă vulpea.

– Ei, vulpe fără minte, îi strigă veverița din copac, n-ai auzit proverbul „Cine sapă groapa altuia cade în ea?“
– Acum îmi spui proverbul? Dacă ești atât de deșteaptă, învață-mă o zicală care să mă ajute să ies de aici.

25. „Te mai doare nasul, puișorule? întreabă mam'mare.
– Nu... răspunde Goe.
– Să moară mam'mare?
– Să moară!“

(*D-l Goe* – I.L. Caragiale)

26. „Când se făcu primăvară și începu să înfrunzească totul, ursul îi spuse Bălăicăi:
– Acum trebuie să plec.
– Dar unde te duci, moș Martine? întreabă Bălăica.
– Trebuie să plec în pădure, să îmi apăr bogățiile de piticii cei răutăcioși.“

(*Povești* – W. Grimm)

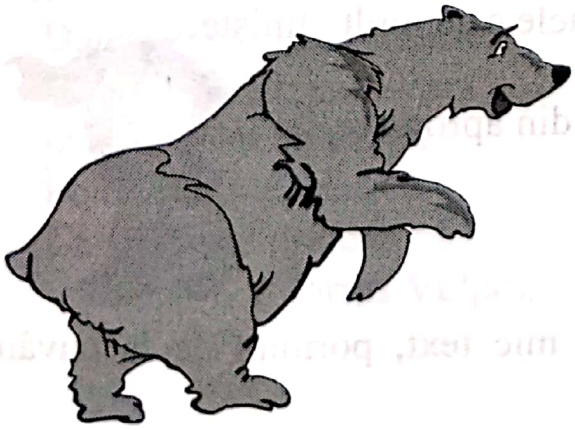

Scanned with OKEN Scanner

1 Textul

1. Lecturați cele două grupaje şi arătați care dintre ele este un text. Justificați răspunsul!

a) Tânărul trecea pe strada întunecoasă. Grâul se unduia în bătaia vântului.

– Încalță pantofii, Ionela!

b) „Demult, în împărăția unei păduri, unde nu pătrundea picior de om, trăia un leu fioros, foarte lacom şi rău.

Se dusese vestea peste mări şi țări despre răutatea lui.

Toate vietățile pădurii vorbeau despre el cu teamă.“

(*Antilopa vrăjită* – George Niculescu Mizil)

2. Menționând ordinea firească a propozițiilor, realizați un text:

Ochii blânzi ai învățătorului o privire mustrător.

Adriana a intrat în clasă, fără să-şi ceară scuze.

Ora de matematică începuse de zece minute.

3. Pornind de la un simplu cuvânt, putem elabora gradat un mic text.

Ex.: „parc“

I) În parc este liniște.

II) În parcul din apropierea casei mele este multă liniște.

III) E duminică.

Maria şi Daniela merg în parcul din apropiere.

Aici este multă liniște.

Ele se întorc mai vesele acasă.

Ce titlu puteți da acestui text?

Încercați şi voi să realizați un mic text, pornind de la cuvântul „jucăria“.

Scanned with OKEN Scanner

4. Citiți următorul text:

„Nicu, contrar obiceiului lui, devine grozav de îndrăzneț:

– Victor a căzut pentru că a vrut să vadă barba dumneavoastră albă de vrăjitor.

– Barba mea? repetă vrăjitorul uluit şi-şi pipăie fără să vrea barba netedă.

– Da, da! se amestecă Raluca în discuție."

Cerințe:

a) Ce semne de punctuație ați observat în acest text?

b) Inversați replicile de la a doua liniuță de dialog cu cea de-a treia. Ce observați?

c) Ce regulă trebuie să respecte propozițiile dintr-un text?

5. Realizați şi voi un scurt text, la alegere, căruia să-i atribuiți un titlu adecvat.

6. Se dau cuvintele de sprijin:

soare, râu, nisip, copii, colac, umbrele, găletuşă, castele, concurs.

Alcătuiți un text, folosind toate semnele de punctuație studiate.

Textul în versuri

7. Rândurile de mai jos sunt versuri? De ce?

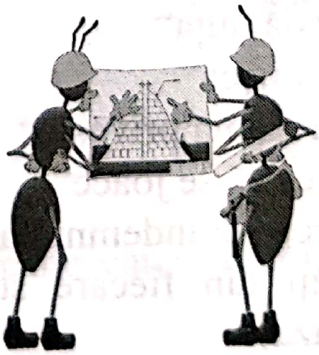

„Tot muncesc, muncesc, muncesc,
Dar nicicum nu ostenesc;
Nici nu ştii de unde cară
Dulci bucate în cămară.
Foamea nu le sperie
Ca pe bietul greiere."

(Marius Vulpe)

Scanned with OKEN Scanner

8. Citiţi cu atenţie poezia:

„Se suie în pom veveriţa,
Alunele le prinde în labă,
Pe crengi de alun se dă huţa
Şi cojile aruncă în iarbă!

Cu ochii ca două scântei
Se mişcă în ramuri, frumoasă,
Pe crengi de stejar şi de tei
Ca focu-i e blana pufoasă.

Un ghem de jăratic în pomul
De unde cu teamă priveşte.
Ea vrea să se joace cu omul
C-a pus-o în vers şi poveste.

Nu zvârli cu crenguţe în ea,
Dă-i din palme alune de vrei
Şi-o să licăre-n noapte pădurea,
Luminată de flacăra ei."

(Maria Gardin)

Cerinţe:

– Câte strofe conţine textul în versuri?
– Este bine intitulată? De ce?
– Cu ce sunt comparaţi ochii veveriţei? Dar blana ei?
– Ce însuşiri recomandă expresiile:
„se dă huţa"
„se mişcă"
„cu teamă priveşte"
„vrea să se joace"?
– Aţi reţinut îndemnul autoarei din ultima parte a poeziei?

Scoateţi din fiecare strofă perechile de cuvinte care se potrivesc (rimează):

Ex.: veverița – huța

..... – .... – .... – .....
..... – .... – .... – .....

Scanned with OKEN Scanner

9. Subliniaţi diferit perechile de cuvinte care rimează, din poezia:

„De la ţară am adus
Un motan pufos de vată,
Cu ochi negri ca de pluş,
Pe lăbuţă are-o pată.
Cercetează cu mustaţa
Şi urechile-ncordează.
Când citesc îmi linge faţa,
Şi în somn ades oftează.

Într-un ciob îi pun mâncare,
Mulţumeşte dând din coadă.
Eu îl mângâi pe spinare
Şi-apoi ghemele înnoadă.

Dar, săracul, într-o vară
S-a pierdut, prostuţ, pe-afară.
Şi el zice, mic pungaş,
Că nu-i place la oraş!

Azi îi pare, stând afară,
Că trăieşte... ca la ţară."
(Maria Gardin)

10. Găsiţi unul sau mai multe cuvinte care rimează cu:

păpuşă (.....)
vânător (.....)
poveste (.....)
apare (.....)
oraş (.....)

11. Potriviţi, în spaţiile punctate, cuvinte-pereche care să rimeze cu altele oferite în versurile:

Duce moşul la .....
Pe la case jucării.

Scanned with OKEN Scanner

Şi le pune sub un .....
Unde beculeţe ard.

În perete ceasul bate,
Îl întreb de .....
Un stejar trosneşte-n sobă
Eu cu moşu intru-n .....

12. Selectaţi din paranteze cuvintele-cheie pentru finalul versurilor:

a) Am dat oase lui .....
Şi grăunţele la doi .....
I-am dat vrăbiuţei .....
Şi îi satur până .....

(*pâine, miei, Grivei, mâine*)

b) Bate Mişu într-o .....
Toarce mâţa după .....
Pun mărar tocat în .....
Nimeni n-are chef de .....

(*ciorbă, sobă, tobă, vorbă*)

c) Lupul din .....
Tot priveşte cu .....
La anunţul din .....
„Vine iedul pe .....“

(*cărare, abecedare, ziare, mirare*)

Textul cu dialog

● Aplicaţi regula gramaticală!

DIALOGUL redă convorbirea dintre două sau mai multe persoane. Înaintea vorbirii fiecărei persoane care ia parte la discuţie se scrie linia de dialog. Luaţi seama asupra semnelor de punctuaţie din finalul comunicărilor!

Scanned with OKEN Scanner

13. Puneți în ordine propozițiile și acordați un titlu textului obținut:

- Da, dar tot la coadă ai rămas…
- Nu vezi că m-am înfrățit cu calul?
  Cum de-ți sunt eu soră?
- Iar ea, de colo:
- Încotro, surioară?
- Pe drum, altă muscă a întrebat-o:
- Într-una din zile, o muscă s-a prins de coada unui cal.

14. Continuați, utilizând frecvent linia de dialog:

Un porumbel, care își avea cuibul nu departe de al ciorii, o întrebă cândva:

– Vecină dragă, cum le merge puilor tăi?

– Mulțumesc frumos, cresc și .....

.....

.....

.....

.....

15. Transformați textul la vorbirea directă (dialogul):

Un împărat bătrân își chemă cei trei feciori și le spuse că-i iubește deopotrivă, dar urmaș la tron va fi acela care-i va aduce cel mai frumos dar din lume.

După un timp se întoarse fiul cel mare cu un diamant și primi mulțumiri. Al doilea își anunță tatăl că i-a adus o coroană și pentru ea a fost lăudat.

Sosi și mezinul, pe care împăratul îl întrebă ce i-a adus.

Acesta mărturisi că nimic n-a aflat mai de preț în lume decât inima sa. Plângând, tatăl i-a grăit că el merită împărăția fiindcă își iubește și frații, și părintele.

Acesta mulțumi și-i îmbrățișă pe toți.

Scanned with OKEN Scanner

16. Înscrieți semnele corecte în spațiile rezervate:

Drumul spre casă

Felicia, elevă în clasa a doua, locuieşte într-un sat de munte. A terminat orele:

☐ Bună ziua, copii ☐ rosteşte învăţătoarea ☐

☐ Bună ziua ☐ se aud glasurile în cor ☐

Zorind spre casă, intră-n vorbă cu rudele.

☐ Gata, gata ☐ întreabă unchiul Gică ☐

☐ Da ☐ Apoi îşi zăreşte naşa:

☐ Sărut mâna ☐ ce mai faceţi ☐

☐ Bună ☐ finico ☐ ce calificative ai luat ☐

☐ Am dat lucrare şi aştept ☐ răspunde ea ☐

În sfârşit soseşte la ai săi.

☐ Salut ☐ frate-meu ☐ Sărut mâna ☐ mami ☐ E gata masa ☐

Mâine va fi altă zi; cu cine va mai schimba o vorbă ☐

17. Realizați o compunere intitulată „Joc de copii“, în care să utilizați formule de politețe (adresare, scuze, propuneri…).

18. Completați textul „La aniversare“ până la finalul dat. Aveți grijă la convorbirile create.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

– Vă mulțumim, doamna Aurelia, pentru tot. Vom mai veni. La mulți ani tuturor!

– Cu plăcere, copii, vă aştept oricând. Drum bun şi la revedere!

Scanned with OKEN Scanner

16. Înscrieți semnele corecte în spațiile rezervate:

Drumul spre casă

Felicia, elevă în clasa a doua, locuieşte într-un sat de munte. A terminat orele:

☐ Bună ziua, copii ☐ rosteşte învățătoarea ☐

☐ Bună ziua ☐ se aud glasurile în cor ☐

Zorind spre casă, intră-n vorbă cu rudele.

☐ Gata, gata ☐ întreabă unchiul Gică ☐

☐ Da ☐ Apoi îşi zăreşte naşa:

☐ Sărut mâna ☐ ce mai faceți ☐

☐ Bună ☐ finico ☐ ce calificative ai luat ☐

☐ Am dat lucrare şi aştept ☐ răspunde ea ☐

În sfârşit soseşte la ai săi.

☐ Salut ☐ frate-meu ☐ Sărut mâna ☐ mami ☐ E gata masa ☐

Mâine va fi altă zi; cu cine va mai schimba o vorbă ☐

17. Realizați o compunere intitulată „Joc de copii“, în care să utilizați formule de politețe (adresare, scuze, propuneri…).

18. Completați textul „La aniversare“ până la finalul dat. Aveți grijă la convorbirile create.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

– Vă mulțumim, doamna Aurelia, pentru tot. Vom mai veni. La mulți ani tuturor!

– Cu plăcere, copii, vă aştept oricând. Drum bun şi la revedere!

Scanned with OKEN Scanner

19. Încercaţi să reproduceţi convorbirea pe care aţi purtat-o cu prietenii şi colegii într-o recreaţie. Înscrieţi relatarea voastră sub un titlu adecvat.

20. Vă plac desenele animate? Scrieţi câteva replici pe care vi le amintiţi dintr-un filmuleţ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

21. Explicaţi folosirea semnelor de punctuaţie din textul:

Mărţişor

– A venit primăvara! E primăvară! strigau copiii.

Soarele se bucură de jocul copiilor, dar se miră de unul care încurcă fire albe şi roşii. Zice rândunicii:

– Ia du-te şi vezi ce face băieţaşul!

– Face mărţişoare!

– Ce sunt mărţişoarele? s-a interesat astrul zilei.

– Daruri de primăvară pentru cei dragi.

Încântat, el zâmbeşte cu mai multă căldură.

22. Creaţi, din imaginaţie, dialoguri scurte intitulate astfel:

a) **Vulpea şi găinuşele;**
b) **Convorbire telefonică;**
c) **Eu şi floarea;**
d) **De vorbă cu o prinţesă.**

Scanned with OKEN Scanner

23. Aveți comunicarea dialogată:

Povara

„– Cum de nu osteneşti, iepuraşule, alergând atâta?

– Pentru mine, broască țestoasă, asta-i un fleac. Am picioarele de la spate lungi [...] şi-apoi nu duc o povară ca tine [...] în spinare. Cum aud un zgomot o iau la fugă.

– Te-nşeli, şi tu îți duci greul, ca fiecare.

– Ba, nicidecum. Care?

– Frica este povara cea mai grea. Nu simți c-o porți în cârcă?“

(V. Sivetidis)

Recitiți şi răspundeți în scris la întrebările:

a) – Ce ființe dialoghează în povestioara dată?

.....

.....

b) – De ce nu osteneşte iepuraşul?

.....

.....

c) – Are şi el, totuşi, o povară; care?

.....

.....

● Două modele de compuneri ale elevilor:

Şoarecele şi pisica

Din ziua în care motanul Tom sosise în casa stăpânului, şoricelul Chiț nu mai avea liniște. Motanul îşi făcea câte un plan în fiecare zi prin care să pună mâna pe şoricel.

Într-o zi motanul bătu la uşa camerei şoricelului:

– Bună ziua, şoricelule Chiț!

– Bună ziua, motane Tom! De ce ai venit?

– Vreau să te invit la bucătărie.

– Pentru ce motiv?

Scanned with OKEN Scanner

– Stăpânul a cumpărat astăzi o bucată mare de caşcaval şi m-am gândit că poate ţi-ar plăcea să guşti din el.

Dându-şi seama de capcana întinsă de motan, şoricelul îi răspunse.

– Aş avea poftă de o bucăţică de caşcaval, dar numai dacă-mi aduci aici!

Văzând că nici de astă dată nu a reuşit să-l prindă pe şoricel, motanul plecă supărat cu gândul că, odată şi odată, şoricelul îi va cădea în cursă.

(Ruxandra Dănuleţ)

Copilul şi vrăbiuţa

Este o seară friguroasă de toamnă. O vrăbiuţă se apropie de geamul lui Bogdan şi, zgribulită cum este, începe să ciripească.

Băieţelul o priveşte atent şi, făcându-i-se milă de ea, o întreabă:

– Ce vrei tu, vrăbiuţă? Îţi este frig? Îţi este foame?

Spre uimirea băiatului, vrăbiuţa a început să vorbească:

– Cip-cirip! Cip-cirip! Sunt tare supărată! Afară este ger, iar copiilor mei le este frig şi foame!

– Fii liniştită, vrăbiuţă! Uite, facem o înţelegere: de azi înainte, în fiecare dimineaţă, tu vii la geamul meu ciripind ca să mă trezeşti, iar eu te voi aştepta cu hrană pentru tine şi puişori. Ce zici?

– Cum să nu accept, copil cu chip de înger ce eşti!

Conversaţia este întreruptă de mama lui Bogdan, care, văzând vrăbiuţa, îl întreabă:

– Vorbeai cu vrăbiuţa?

– Da. Era zgribulită de frig şi nemâncată. Am hotărât s-o hrănesc zilnic. Îmi dai voie?

– Cum să nu! O faptă bună este întotdeauna bine-venită.

S-a întunecat de-a binelea.

Bogdan îşi spune rugăciunea şi se duce la culcare cu gândul la vrăbiuţa prietenă.

(Bogdan Roşu)

Scanned with OKEN Scanner

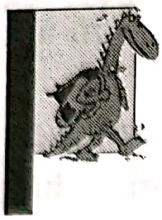

Test de evaluare

■ **1.** Precizați dacă următoarele propoziții alcătuiesc un text:

Împăratul îşi chemă cărturarii. Bunicul stă pe prispă. Iepuraşilor le plac morcovii. Au înflorit vişinii.

— Ce acvariu deosebit ai!

■ **2.** Numerotând propozițiile, ordonați-le pentru a obține un text:

- ☐ Iată ce amintiri dragi!
- ☐ Spre seară ieşeam la plimbare sau la spectacole.
- ☐ Sosise vara.
- ☐ Paul şi părinții lui aveau bilet pe litoral.
- ☐ Ajunşi acolo şi-au făcut mulți prieteni.
- ☐ Copiii organizau jocuri pe plajă şi înotau în larg.
- ☐ Părinții erau la plajă sau lecturau.
- ☐ La plecare au schimbat adrese cu noile lor cunoştințe.
- ☐ Prin telefon sau corespondență s-au menținut bune relații.

■ **3.** După ce i-ați dat un titlu, copiați textul.

■ **4.** Povestiți în scris fragmentul de mai sus.

■ **5.** Căutați rime potrivite versurilor:

„Primăvara ne dă viață,
Aşterne peste tot .....,
Iar pe razele de soare
Copiii primesc ..... .“

Scanned with OKEN Scanner

8 Scrierea funcțională. Biletul

- Are: dată, titlu, formulă de adresare, conținut, formulă de încheiere, semnătură;
- Textul este scurt; nu se trimite prin poştă.

Model

24 III

Bogdan,

Când vii de la şcoală, sună-mă! Îţi voi spune ce ai de făcut. Eu voi trece pe la bunica şi voi întârzia puţin.

Te sărut,
mama.

Cerințe:

1. Realizaţi un bilet către un coleg prin care:

– mulţumiţi pentru un gest;
– felicitaţi pentru un succes;
– vă scuzaţi de ceva;
– comunicaţi o informaţie utilă.

2. Gândiţi-vă la un bilet către unul dintre părinţi care va sosi de la serviciu şi nu vă găseşte acasă.

3. Ce răspuns aţi da acestui bilet?

Daniela,

Te rog să mă ierţi pentru comportarea mea de azi. Eram supărată dintr-un anume motiv. Îţi propun să ne jucăm azi. Accepţi?

Mulţumesc,
Ica.

Scanned with OKEN Scanner

9 Scrierea imagistică

Alcătuire de texte după un șir de ilustrații

I. Pățania celor doi iepuraşi

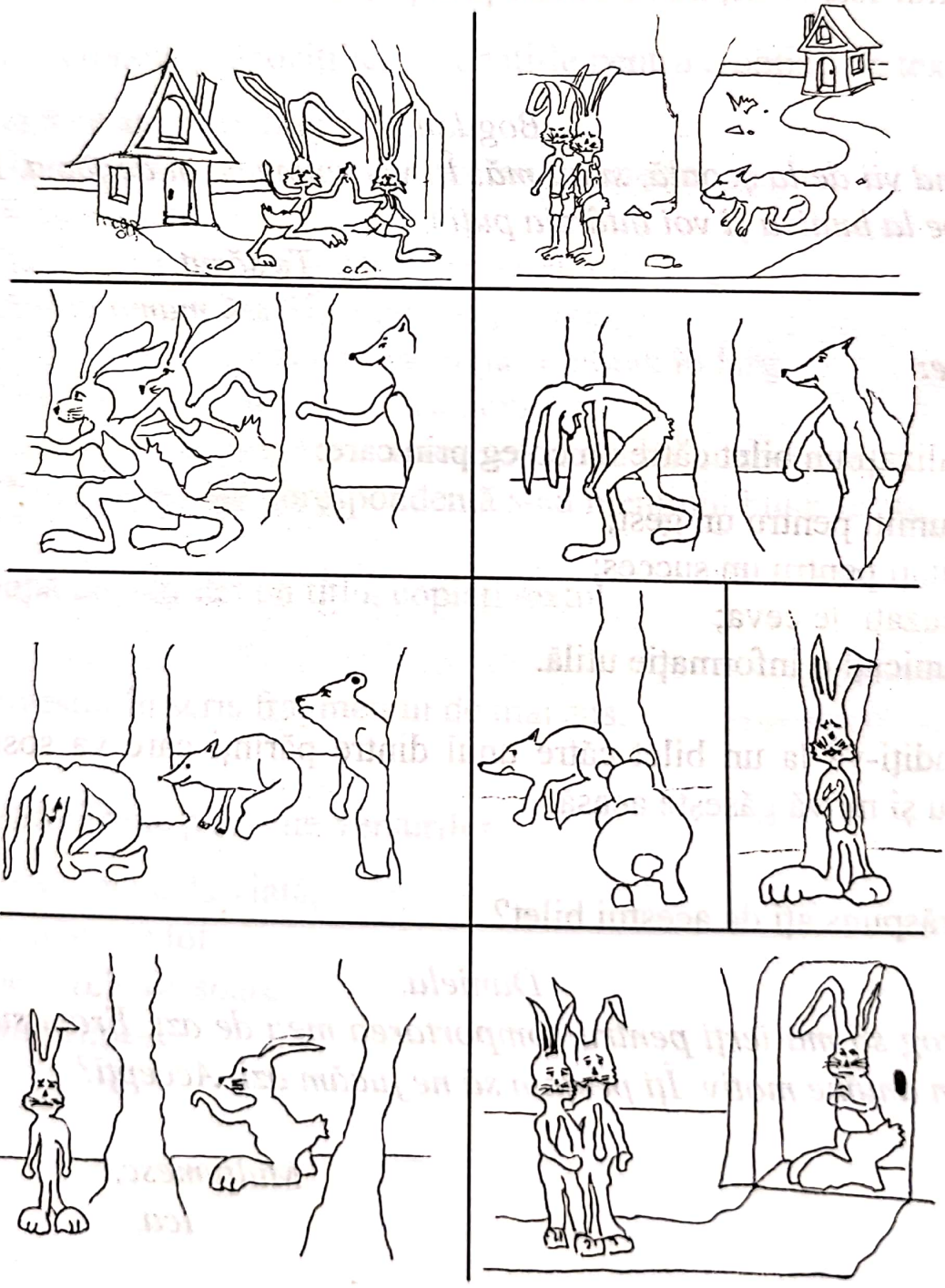

Scanned with OKEN Scanner

II. Puişorul şi bobocul

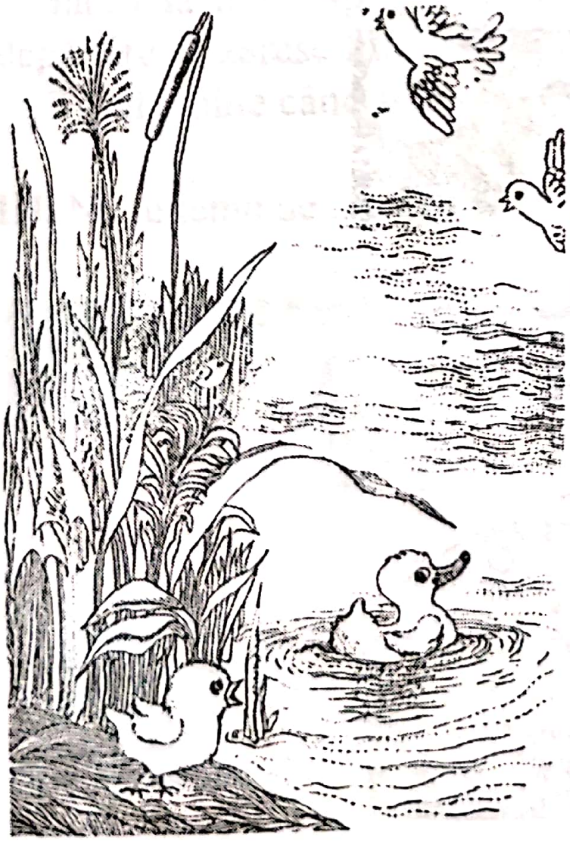

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

● Text-model:

Puişorul şi bobocul

Ghemotoace de sulfină
Stau grămadă în lumină

Mac-mac-mac
Stau pe lac
Şi-ar mânca întruna mac!

Zi senină de primăvară. Cer limpede, soare ca o minge de foc, covor de flori, gâze şi păsărele se scaldă-n lumină.

Un bobocel de rață îl ademeneşte pe puiul de găină să meargă împreună la baltă. Îndată ce au sosit, rățuşca se avântă veselă în larg.

Rămas singur, puişorul îşi chema prietenul. Neauzit, el a sărit în apă şi era să se înece deoarece nu ştia să înoate. Bobocul a înțeles primejdia şi a încercat din răsputeri să-l salveze.

Iată-l la mal! Speriat şi ud, puiuțul se bucura de razele aurii. În depărtare se zăresc frățiorii şi cloşca-mamă care-l căutau.

Totul e bine când se termină cu bine!

III. Nu te teme de... căţeluş!

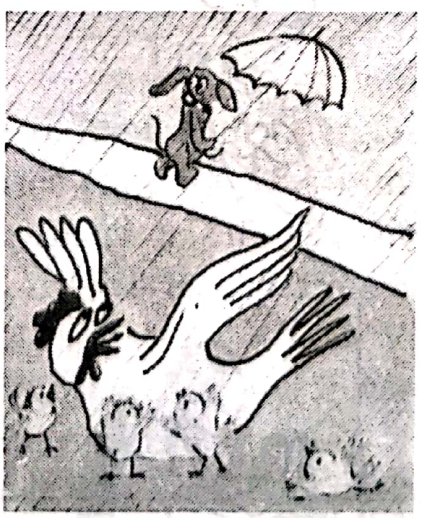
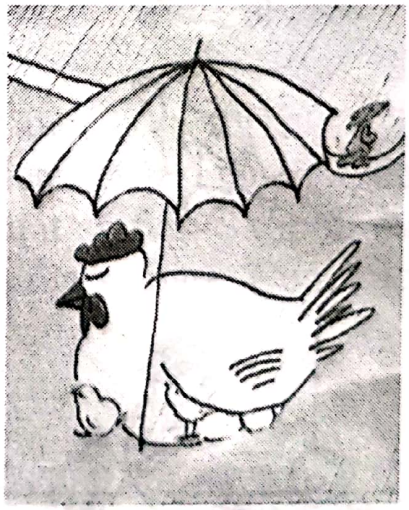

Scanned with OKEN Scanner

IV. Între ghiozdănel şi os
A ales ce-a fost gustos!

V. Când şasele se dă drept nouă
Nu îi da mingea; dă-i vreo două!

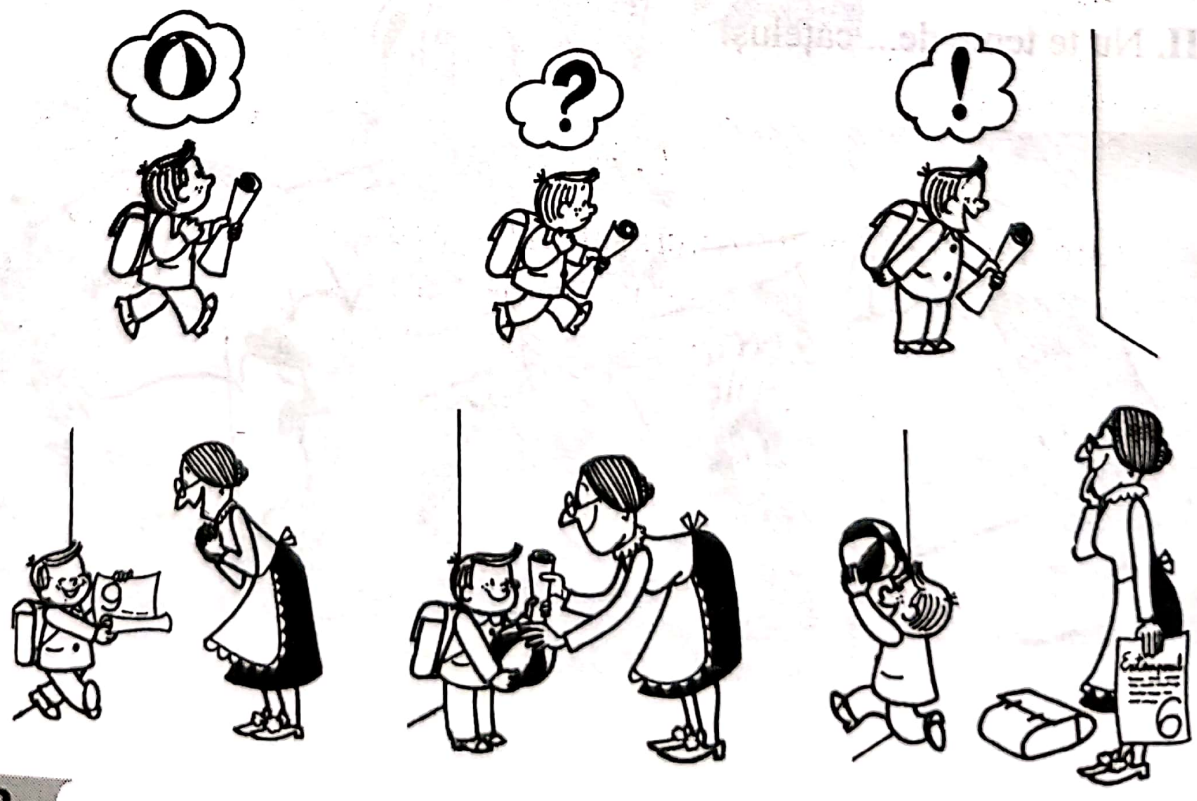

Scanned with OKEN Scanner

VI. Surprize, surprize…

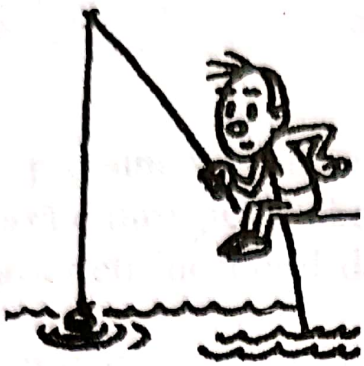

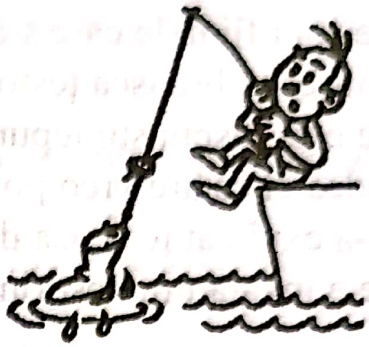

Alcătuire de texte pe baza unui șir de întrebări (Opțional)

1. Se dă textul:

Povara

„– Cum de nu osteneşti, iepuraşule, alergând atâta?

– Pentru mine, broască țestoasă, asta-i un fleac. Am picioarele de la spate lungi, fac salturi mari cu ele, sunt învățat să fug. Şi-apoi, eu nu duc o povară ca tine, care îți cari ditamai casa în spinare. Cum aud un zgomot, o iau la fugă.

– Te-nşeli, şi tu îți duci povara ta, ca fiecare.

– Ba, nicidecum. Care povară?

– Frica este povara cea mai grea. Nu simți c-o porți în cârcă?“

(după V. Sivetidis)

Scanned with OKEN Scanner

● Citiți-l atent ca să răspundeți la întrebările:

a) Cine sunt ființele care s-au întâlnit?
b) Ce întreabă broasca țestoasă?
c) Care este răspunsul iepurașului?
d) Gândea el că are vreo povară?
e) Ce i-a explicat țestoasa despre „frică“?
f) Care e învățătura desprinsă?

● Povestiți, răspunzând clar și complet. Respectați alineatul, corespunzător fiecărei idei. Folosiți corect semnele de punctuație!

2. Recitiți un text studiat și povestiți-l.

3. Căutați în bibliotecă o carte, un autor preferat și lecturați ce vă place. Încercați să povestiți, alcătuind, mai întâi, un plan de idei.

4. Relatați: o întâmplare, un joc, un film.

5. Povestiți textul următor:

Darurile mamei

„Zâna arată colegelor ei o păpușă nouă, îmbrăcată cu rochiță de mătase țesută cu fir auriu.

– E de la mama. Mi-a dăruit-o ieri, de ziua mea.

– Eu am mănuși noi, a spus o altă fetiță. Mi le-a împletit mama.

– Și mie mama mi-a cusut o ie frumoasă.

– Și mama mea întotdeauna îmi dăruiește ce-mi doresc mai mult. Cum ghicește ea oare ce-mi place?...

– Dar ziua mamei voastre când este? a întrebat profesoara.

Fetele s-au privit încurcate, pentru că niciuna nu știa ce să răspundă.

– Și copiii trebuie să se gândească la mamele lor și să ghicească ce le-ar plăcea mai mult, le-a sfătuit profesoara.“

(după Victor Sivetidis)

Scanned with OKEN Scanner

Alcătuire de texte cu început dat (Opțional)

Vă propunem câteva introduceri în compoziții literare care sugerează o direcție de abordare a lor, un fir călăuzitor.

Transcrieți începutul dat şi continuați după cum vă poartă imaginația.

Stabiliți titlul (acolo unde nu există), dați conținut relatării, propuneți şi o încheiere pe care o doriți.

Aveți grijă să fie 3-4 alineate, scrisul frumos şi corect, ideile clare.

Vă dorim succes!

Bunica

Bunica citea dintr-o carte. Citea în gând.

La drept vorbind, nu era o carte, ci un fel de caiet subțire, cu coperțele decolorate. Era jurnalul ei.

Ioana stătea alături de ea, în curtea pavată cu multe cărămizi tocite, înnegrite de ploi:

– Citeşte cu glas tare, bunico!

Şi bunica .....

.....

Câinele

Câinele era acolo, peste drum. Încerca să se adăpostească de vântul tăios, târându-se cu greu. Gospodinele treceau pe lângă el, ca pe lângă ceva nedorit şi nesuferit. El adulmecă mirosul de pâine caldă ce răzbate din plasă. E şchiop.

Mihaela îl vede .....

.....

Baba şi hoțul

Baba merge pe drum ducând în spate un sac în care avea ceva, ce anume nu se putea şti.

Când să înceapă a urca la deal, îi ieşi în față un hoț .....

Scanned with OKEN Scanner

.....

„În aerul dimineților de primăvară ne hărțuiam în curtea școlii, în timp ce în văzduh plutea ca un miros de fum de vreascuri și cearta gureșă a vrăbiuțelor.

Într-un asemenea ceas ne-am adunat în clasă și așteptam să intre dascălul.

Acesta deschide ușa, palid, și ne zice:

– Copii, plecați degrabă acasă! Arde satul!

Ne-am înghesuit în ușă.“ .....

.....

(*Din Hronicul și cântecul vârstelor* – Lucian Blaga)

Ghiozdanul

E noapte. Adela a adormit cu palma sub obraz.

Ghiozdanul e pregătit pentru ziua următoare. Lucrurile din ghiozdan încep a vorbi în șoaptă, certându-se parcă.

– Eu, spune caietul de matematică .....

.....

Pățanie la săniuș

E iarnă. Ninge cu fulgi mari ca niște petale de flori.

Mi-am luat săniuța și am pornit spre costișă. Acolo le-am întâlnit pe Iulia și pe Corina. Trăgeau săniile după ele și chiuiau de bucurie.

Săniuța Iuliei se răstoarnă .....

.....

Modele de texte

6. Fără să aveți un plan de idei, fără un șir de ilustrații sau un început dat, încercați să dirijați gândul spre următoarele teme (sau altele care vă surâd):

„Și plantele vorbesc“

„Cățelușul meu“

Scanned with OKEN Scanner

„Un vis“
„În ţara minunilor“
„În jurul bradului“
„La gura sobei“
„Cearta animalelor“
„Cerşetorul“
„Adriana fuge de acasă“
„La orfelinat“
„Cana de lut“
„Ce visează Azor“

● Iată câteva dintre lucrările unor copii ca voi. Încercaţi să asimilaţi modelul lor care să vă inspire şi-n alte compoziţii de succes!

Pantera neagră

Noaptea s-a lăsat peste jungla în agonie. Toate animalele aleargă spre cuiburile sau vizuinile lor. Câţiva lilieci bezmetici mai zboară prin văzduh după fluturi.

Fantoma pădurii iese din ascunziş. Blana scurtă şi deasă străluceşte în lumina lunii. Ochii fioroşi inspiră teamă celor care o privesc. Ea este groaza braconierilor. Pe colţi se poate zări sângele unui porc alergător. Tufişurile se zguduie la răsuflarea ei. Toate animalele o evită şi când pantera neagră iese la vânat, nici vulturii nu mai îndrăznesc să zboare.

Plantele prin care se ascunde îi învăluie în mister statura fioroasă. Pentru puţini dolari, braconierii regretă venirea lor pe teritoriul reginei junglei. Mulţi dintre cei care s-au încumetat nu s-au mai întors acasă. Palatul ei din adâncul pădurii tropicale este decorat cu oasele nesăbuiţilor.

Un vânător a plecat spre junglă. Încă din avion avea sentimentul că nu se va mai întoarce acasă. Mergând prin pădure, nu ştia că doi ochi iscoditori îl urmăresc. Îngrozit de sunetele panterei, s-a sinucis. O echipă i-a căutat corpul, dar nu l-a mai găsit. Ajunsese să decoreze peştera reginei.

Pantera neagră este spaima tuturor oamenilor şi a tuturor animalelor.

(Mihai Lucian Vasilescu)

Scanned with OKEN Scanner

De vorbă cu Făt-Frumos

Este seară. Stelele strălucesc pe cerul întunecat. Patul m-aştepta cu multă blândeţe şi căldură. Pentru a adormi mai repede am vrut să citesc cartea „Făt-Frumos din lacrimă".

Când am ajuns la pagina a doua, lumea viselor şi a basmelor m-a cuprins. Eram într-o grădină din rai. Mergând pe o potecă aurită, am zărit un palat din cristal, dar ca să ajung la el trebuia să traversez râul groazei.

Mi-am luat inima-n dinţi şi-am construit o plută din tulpini de stejar şi vâsle din crengile acestora.

Plutind pe apă, un balaur mi-a ieşit în cale. Fiindu-mi frică, mi-am pus mâna la ochi. Un urlet de groază mi-a pătruns urechile. Balaurul fusese omorât de Făt-Frumos.

Nu-mi venea să cred că am fost salvat.

Aveam în faţa ochilor pe cel mai renumit personaj de poveste. Îmi salvase viaţa.

– Îţi mulţumesc, Făt-Frumos!

– Cu plăcere! Dar de unde ştii numele meu?

– Eşti cel mai renumit personaj de poveste. Toţi copiii te cunosc.

– Serios?

– Da! Vrei să vii cu mine în lumea mea?

– Aş vrea, dar nu pot! Trebuie să-l omor pe zmeu. Adio!

– La revedere, Făt-Frumos!

(Bogdan Veselovski)

Cearta

Într-una din zile, pe când Alina lua prânzul împreună cu părinţii, toate semnele de punctuaţie din caietul de gramatică al Alinei s-au întâlnit şi au început să râdă de formele lor:

– Vai, semn de întrebare, ce cocoşat eşti! a spus semnul exclamării.

– Da? Şi tu eşti înalt cât o prăjină şi slab cât un pai de fân.

– Ei şi ce? Eu sunt mai deştept decât virgula, ghilimelele şi decât ...

– Şi decât cine? a întrebat semnul întrebării.

– Chiar şi decât tine!

– Da? Îndrăzneşti? Las' că-ţi arăt eu ţie!

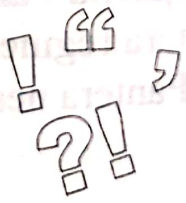

Scanned with OKEN Scanner

Semnul întrebării îl îmbrânceşte pe semnul exclamării şi acesta se transformă în punct şi virgulă.

– Na! Vezi ce caraghios arăţi? Să mai râzi de mine! zice semnul de întrebare.

Atunci, bătrânul punct şi virgulă, supărat pe semnul de întrebare, îl face cocoloş şi îl dă de-a rostogolul, făcându-l puncte de suspensie şi nu râse de el; era prea înţelept.

Toate celelalte semne de punctuaţie nu mai puteau de râs. Ar fi încins poate şi o horă de nu venea Alina, ca ele să-şi potolească râsul.

(Adriana Gărgărici)

Iarna

Este luna noiembrie. Toamna, îmbrăcată în mantia ei de ploi şi brumă, întinde o mână celei mai mari fiice a bătrânului an: Iarna.

Zâna cea albă a sosit deja şi pe meleagurile noastre în sania ei de argint trasă de reni. Ca o adevărată războinică, ea pune stăpânire pe pământ. După ce coboară din săniuţă, se încalţă în pâslari moi şi porneşte prin munţi şi văi. Ia cu asalt oraşele şi satele, pădurile şi munţii. Îmbracă totul în albul imaculat al zăpezilor.

Cerul e posomorât şi trist. Soarele, prizonier în dosul draperiilor de nori grei şi ameninţători, încearcă în zadar să se elibereze.

Ieri-dimineaţă a nins cu fulgi mari şi deşi care pluteau, se învălmăşeau, zburau, fluturau uşor, erau jucăuşi şi sclipitori.

După-amiază a prins din nou să ningă agale. Oraşul s-a învăluit în fluturarea albă, luminoasă şi feerică. În câteva minute, iarna a aşezat peste întinderi broderii şi urzeli albe, ţesute mărunţel cu miliarde de cârlige şi ace. Copacii s-au înfăşurat în mantale lucii, iar clădirile s-au împodobit cu lână rece, scânteietoare.

Copiii acum sunt mai veseli. Se întorc de la şcoală zburdând, strigând, chicotind, hârjonindu-se. Parcă nu-i mai muşcă frigul. Nu-şi mai simt urechile sloi, nasul de sticlă şi obrajii de lemn.

– Ninge! strigă din când în când câte unul.

– Ninge! Ninge! răspund alte glasuri. Copiii încearcă să prindă fulgi.

Am întins şi eu palma ca să prind o fărâmă din această roire argintie. Am prins o floare mică, rotundă, mlădios lucrată.

Scanned with OKEN Scanner

– Micuță floare, poți să-mi spui și mie povestea ta?

Dar micuța floare de-o secundă s-a topit repede. Abia a putut să șoptească: „Am fost o picătură de apă. Am poposit pe Norul cel Uriaș și m-am întâlnit cu Moș Crivăț...“

Altceva n-am mai înțeles. Sper ca la următoarea întâlnire fulgul să continue povestea și eu să aflu cât mai multe lucruri despre cel mai frumos anotimp al anului: iarna.

(Laura Andreea Stoica)

Ghiozdanul

Am visat atâta timp la el... Și mi l-am dorit... Și când l-am avut cu adevărat, îl purtam cu drag în spate ca pe un prieten bun. Eram școlăriță, și-n ghiozdan aveam emoțiile primei zile de școală. În el au stat atâta timp temele scrise sau nescrise, învățate sau neînvățate. Și tot în el găseam, mereu așteptând, cuminte, dorința mea de a învăța mai bine și mai bine. Datorită lui, mi-am uitat într-un colț păpușile și toate jucăriile.

Din toamna aceasta nu mai sunt boboc, dar port cu mândrie, în spate, ca pe niște aripi, un prieten drag... ghiozdanul!

(Bianca Dobrescu)

Pisicuța mea

Era o zi frumoasă de toamnă. Soarele încă își mai trimitea razele blânde peste pământul acoperit de frunzele arămii ale copacilor. Veneam de la școală cu prietena mea, Magda. Deodată, de sub banca din fața blocului, mi-a apărut în cale un ghemotoc mic, cu părul zbârlit și codița în vânt. Ochii îi erau mici și negri, ca două mărgeluțe.

M-am aplecat spre ea, am luat-o în brațe și am privit-o cu atenție. Părea atât de speriată și necăjită!

I-am mângâiat blănița și căpșorul mic. S-a mai liniștit puțin! M-a privit cu atenție, apoi s-a așezat în brațele mele și a căscat somno-

Scanned with OKEN Scanner

roasă. Mă gândeam s-o iau în casă, dar mi-era teamă să nu mă certe mama.

– Ce-o fi, o fi! mi-am zis şi am luat pisicuța.

Când a văzut-o mama, a părut foarte surprinsă, dar, la rugămințile mele, a acceptat s-o primim în casă.

I-am făcut baie şi am botezat-o „Pisi". Mică şi năzdrăvană cum era, a reuşit să ne facă pe toți fericiți.

De câte ori vin de la şcoală îmi apare în cale, mi se cuibăreşte la piept şi începe să toarcă. Temele mi le fac cu ea alături. Nu ştiu ce aş face dacă aş pierde-o!

E atât de gingaşă!

(Corina Dobrin)

Vacanța de vară

Este o dimineață plăcută de vară. Soarele s-a ivit strălucitor de prospețime, de tinerețe, înălțându-se biruitor în seninătatea cerului.

Cu paşi vioi, mă îndrept spre şcoală. Cele patru ore s-au scurs ca gândul şi iată: clinchetul cristalin al clopoțelului anunță sosirea mult aşteptatei vacanțe de vară. Bucuria era nesfârşită. Aveam în față aproape trei luni cărora puteam să le dau curs după gustul meu.

Primele zile le-am petrecut la bunici, colindând pădurea din apropiere şi privind florile ale căror miresme scăldau ca într-un abur copacii drepți ca lumânările. Prietenă de drum îmi era Moldina, o cățeluşă veselă şi jucăuşă.

Au urmat zilele de neuitat petrecute la marea cu nisipul fin şi argintiu şi valurile înspumate care mă acopereau uneori. În fiecare seară ne plimbam pe faleză urmărind zborul pescăruşilor şi ascultând vuietul mării, asemănător cu o poveste nedesluşită încă.

M-au încântat mult spectacolele vizionate şi leagănele în care aveam un loc zilnic.

Luna august am petrecut-o mai mult acasă, citind poveşti, rezolvând câte o problemă la matematică sau urmărind la televizor emisiunile pentru copii.

În ultimele zile m-am jucat mult, luându-mi parcă rămas-bun de la vacanță, dar salutând cu fruntea sus noul an şcolar, pentru care promit mai mult!

Scanned with OKEN Scanner

10 E bine să știi!

aer
afișa/afișează
agrea/agreez/agreează
albuș
alineat
altceva
altfel
angaja/angajează
aranjează
astfel
aș
așază
basm
basma
bleu (se pronunță *blö)*
bluejeans (blugins)
cacao
caiet
capot
cealaltă
ceea ce
celălalt
cenușă
cheag
cheamă
chiar
chiorâș
chiorăie
chioșc
cioară
ciomag
ciot
ciutură
clujean
cocs
contor/contoare
cooperează
cosmic
crea/creez/creează
culoar
culoare
de-abia
de-a latul
deșartă
dinainte
dinapoi
erbicid
erbivor
februarie
fix/ficși
fiică
foarfeci
gheară
gheață
ghionoaie
ghiozdan
ghips
greșeală
griș
ierbar
ieșire
ieșea
igienă
îmbâcsit
înadins
înapoi
înșală
își
licean
optsprezece
orășean
oricine
păianjen
pick-up (se pronunță *picap*)
pulover (se pronunță *pulovăr*)
rochie
rucsac
sanda
scotch (se pronunță *scoci*)
sendviș sau sandvici
serviciu
sticksuri
spray (se pronunță *sprei*)
șaptesprezece
ticsit
urcior
ușă
vălmășeală
vizavi
zdrențăros
zilier

(Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, 2005)

Scanned with OKEN Scanner

11 Opțional, ca teme sau capitole necuprinse în programă

Scrierea cuvintelor cu vocale duble: „ee", „ii", „oo", „uu"

1. Completați cuvintele cu unul din grupurile de vocale:

al__, șt__nță, contin__, alc__l, f__ndcă, lic__, f__nță, de ac__a, z__logie, c__perează, cr__z, f__că.

2. Căutați alte exemple care să completeze seriile:

I. agreez, aceea, ...
II. conștiință, ...
III. coordonator, cooptat, ...
IV. asiduu, ...

3. Alegeți formele corecte și alcătuiți propoziții cu ele:

fică (fiică), find (fiind), continui (continu), Andrea (Andreea), cooperativă (coperativă).

4. Despărțiți în silabe:

creez, ființe, științele naturii, crustacee, alcoolic, feerie, muzeele, cooperăm, continuu.

5. Schimbați enunțurile ca să exprime mai multe obiecte:

Iepurașul roade morcovul crud.
Iepurașii rod morcovii cruzi.
Farfuria e ștearsă de fiica aceea.
.....

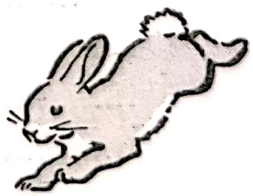

Scanned with OKEN Scanner

Un fiu arată macul roşu.
.....

Aţi remarcat scrierea cu „ii“, „iii“?

6. Comparaţi şi continuaţi:

frunză aurie	–	frunze aurii	–	auriile frunze
gingie roşie	–	.....	–	.....
copie clară	–	.....	–	.....
jucărie argintie	–	.....	–	.....

7. Barați forma incorectă din enunțuri:

a) La marginea ~~păduri~~ / ~~pădurii~~ am văzut toți ~~ghioceii~~ / ~~ghiocei~~.

b) După ~~aceea~~ / ~~acea~~ am găsit ~~cheea~~ / ~~cheia~~ ~~acea~~ / ~~aceea~~.

8. Care dintre cuvintele date se pot scrie cu „iii“ la sfârşit?

macaragii, urşi, copaci, fii, copii, muşterii, nervi

9. Despărțind în silabe cuvintele şi observaţi că un „i“ în plus aduce o ..... în plus!

oameni → .....
oamenii → .....

căluți → .....
căluții → .....

lei → .....
leii → .....

copii → .....
copiii → .....

10. Scrieţi corect cuvintele, urmând modelul dat:

fiu	(nişte) fii	(toţi) fiii
copil	.....	.....
geamgiu	.....	.....
barcagiu	.....	.....
scatiu	.....	.....
cafegiu	.....	.....
saşiu	.....	.....

Scanned with OKEN Scanner

Scrierea cu consoane duble: „cc", „nn"

11. Urmărind exemplele date, încercați să înțelegeți modul de formare a cuvintelor cu „nn":

în + negru → a înnegri
în + noapte → .....
în + nămol → .....
în + nod → .....
în + negură → .....

12. Căutați și alte cuvinte cu doi „n" și formați enunțuri.

13. Adăugați unul sau doi „n" în cuvintele:

î__ainte, î__alt, î__ăscut, î__oiește, î__apoi, î__odată, î__ebunit, î__orează, î__alțime, î__eacă.

14. Transcrieți doar cuvintele redate corect:

succes, acelerat, asccensor, acceptă, acelerație, accelerație, tocmai, acces, ocident, occident, acident, Munții Occidentali.

15. Despărțiți în silabe cuvintele:

I. *înăuntru, înnădit, înnegriți, înălțător, înnodam, îneacă, înainte, reînnoire;*
II. *sucește, succint, succesor, același, accesibil, vaccin, accent.*

Ce observați la poziționarea literei „n" sau „c"?

16. Compuneți un scurt text care să conțină minimum 5 cuvinte cu consoană dublă. Dați-i un titlu.

Scanned with OKEN Scanner

Altă dată – Altădată

Reţineţi!

- altă dată → în altă împrejurare; o altă dată (zi); altă dată a unei probleme

Exemple:

a) *Depunerea de bani a fost pe o altă dată.*
b) *Este o altă dată în problemă.*

- altădată → cândva, odinioară (în trecut)

Exemple:

a) *Altădată erau note, nu calificative.*
b) *Gina nu mai este fata de altădată.*

17. Tăiaţi forma incorectă:

$\frac{\text{Altă dată}}{\text{Altădată}}$ era aici cel mai frumos parc din oraş.

Bătălia despre care vorbeşti a avut loc la o $\frac{\text{altădată}}{\text{altă dată}}$.

Bunica m-a asigurat că $\frac{\text{altă dată}}{\text{altădată}}$ nu va mai fi atât de îngăduitoare.

Vom realiza $\frac{\text{altă dată}}{\text{altădată}}$ macheta oraşului.

Alt fel – Altfel

Luaţi aminte!

- alt fel → alt tip, alt soi
- altfel → în alt chip, în alt mod, altminteri.

Exemple:

a) *Mi s-a explicat în alt fel.*
b) *Alt fel de bucate mai avem?*
c) *Învaţă, că altfel vei fi sancţionat!*

Scanned with OKEN Scanner

18. Subliniați forma corectă:

Alt fel (altfel) de haine erau expuse, că, alt fel (altfel), aș fi cumpărat.

Când suntem mari, întâmplările din copilărie ne par cu totul altfel (alt fel).

În comparație cu bunica, bunicul are un altfel (alt fel) de a spune poveștile.

Câte o dată – Câteodată

Fiți atenți la formele asemănătoare!

- câte o dată → nu de două ori / zi / mărime într-o problemă
- câteodată → uneori, din când în când

Exemple:

a) *Doar o dată se scrie o dată la temă.*
b) *Scrie fiecare câte o dată poezia.*
c) *Câteodată râdea foarte mult.*

19. Oferiți și voi câte două exemple cu fiecare aspect sus-menționat.

De cât – Decât

Comparați!

de cât → în ce măsură

Exemple:

a) *De cât timp e acolo?*
b) *De cât are nevoie?*
c) *Ion se mira și el de cât era de somnoros.*

decât → numai, ca

Exemple:

a) *E mai bun decât el, care nu a știut decât o chestiune.*
b) *Nu mergem decât la mare în vara aceasta.*
c) *Știu mai mult decât tine.*

20. Păstrați doar scrierea corectă din exemplul:

$\frac{\text{De cât}}{\text{Decât}}$ nisip e nevoie? întreabă unul mai neștiutor $\frac{\text{decât}}{\text{de cât}}$ mine.

Scanned with OKEN Scanner

De loc – Deloc

Faceți distincția între:

de loc → originar, de fel, suprafață, distanță

Exemple:

a) *Vorbeam de loc, nu de altceva.*
b) *Până la sora mamei nu mai este decât o palmă de loc.*
c) *Mihaela este de loc din Dobrogea.*

deloc → nimic, defel, nicidecum

Exemple:

a) *Nu mai vorbeam deloc.*
b) *Monica nu este deloc sfioasă.*
c) *Știam că nu semăn deloc cu fratele meu.*

21. Tăiați forma greșită:

~~De loc~~ / ~~Deloc~~ era din Banat.

Nu-mi mai place ~~deloc~~ / ~~de loc~~ să-l ascult.

Privirea nu-i este ~~de loc~~ / ~~deloc~~ blajină.

Nu-i pasă nici ~~deloc~~ / ~~de loc~~, nici de casă.

De mult – Demult

Care-i diferența de sens?

- de mult → de multă vreme / timp (de când?)

Exemple:

a) *De mult alergat era ud până la piele.*
b) *Ține nespus de mult la mine.*

- demult → odată, în trecut, odinioară (când?)

Exemple:

a) *Demult, pe vremea lui Cuza, s-a înfăptuit Unirea.*
b) *Mama își amintea că, demult, în locul casei noastre era o livadă.*

22. Completați cu unul dintre cuvintele-pereche:

Poveștile de ..... mă fascinează.

Scanned with OKEN Scanner

..... n-am mai citit ghicitori.
Am pus în practică ceea ce aveam ..... în gând.
Odată ..... am supărat-o rău pe Diana.
Cecilia este ..... îngrijorată din cauza expoziției.

De o parte – Deoparte

Explicităm termenii!

- de o parte → comparativ cu „de alta“

Exemple:

a) *De o parte şi de cealaltă se zăreau munţii.*
b) *Trebuia să fie scutită măcar de o parte din sarcini.*
c) *Am fost susţinuţi numai de o mică parte a galeriei.*

- deoparte → retras, izolat

Exemple:

a) *Măriuţa stătea deoparte şi nota.*
b) *Victor a pus deoparte bananele primite.*

23. Completaţi:

Lasă ruşinea ..... şi spune-i.
Am fost ales doar ..... a clasei.
Verişorul meu m-a eliberat ..... din bagaje.
Tata era ..... şi mă încuraja.

Nu mai – Numai

Reţineţi nuanţele!

nu mai → nu se mai poate

Exemple:

a) *Nu mai mergi fiindcă nu mai ai timp.*
b) *Nu mai doresc nicio prăjitură.*

numai → doar

Exemple:

a) *Am luat numai* { *noi zece portocale. atât.*
b) *Numai acum am lucrat la covoraş.*

24. Introduceţi forma corectă:

..... un băieţel din cei trei a sosit.

Scanned with OKEN Scanner

M-am supărat că Sanda ..... apărea.
Merg ..... pe la tine.
..... am emoții pentru următorul examen.

25. Alcătuiți și voi exemple similare.

O dată – Odată

- o dată → o singură dată, nu de mai multe ori; o zi anume; mărime în problemă.

Exemple:

a) *Le-am privit încă o dată.*
b) *Spune o dată importantă din luna ianuarie.*
c) *Această problemă are o dată în plus.*

- odată → cândva, demult

Exemple:

a) *Trăia odată un împărat mare și puternic.*
b) *Am trecut odată și pe la casa ta.*
c) *Voi ajunge odată și în Munții Făgărașului.*

26. Alcătuiți și voi enunțuri care să cuprindă cuvintele din titlu.

Cuvinte și ortograme uzuale

Observații

- Se scrie legat, într-un cuvânt, când sensul acestuia este cel menționat în paranteză.
- Se folosește liniuța de unire (cratima) când acea formă nu are înțelesul menționat și-i urmează un cuvânt ce exprimă o acțiune.

Exemple:

mia (puiul oii); Mia (nume de fată);
mi-a dat, mi-a explicat, mi-a lucrat, mi-a scris, mi-a cumpărat, mi-a spus, ...

Scanned with OKEN Scanner

Nr. crt.	Forme explicite	Exerciții aplicative – test
1.	– ceai (băutură) – ce-ai	– De $\frac{\text{ceai}}{\text{ce-ai}}$ întârziat la $\frac{\text{ce-ai}}{\text{ceai}}$ copile?
2.	– ia, iau (a lua) – ia (componentă de costum național; hai, iată) – i-a, i-au	• Vlad ia (i-a) o prăjitură, iar eu iau (i-au) un suc. • El ia (i-a) comunicat. Ei iau (i-au) comunicat. • – I-a (ia) să vedem i-a (ia) ta!
3.	– la (unde? la ce?) – l-a	• Pe George ..... întâlnit ..... Mioveni. • ..... matematică ..... întrebat despre formele plane.
4.	– mai (lună, unealtă, comparative!) – m-ai	• $\frac{\text{Mai}}{\text{M-ai}}$ bine cumpăram un $\frac{\text{mai}}{\text{m-ai}}$ în luna $\frac{\text{m-ai}}{\text{mai}}$. • $\frac{\text{M-ai}}{\text{Mai}}$ chemat? Sosesc $\frac{\text{mai}}{\text{m-ai}}$ târziu.
5.	– nai (instrument muzical) – n-ai → nu ai	• $\frac{\text{Nai}}{\text{N-ai}}$ cântat niciodată la $\frac{\text{n-ai}}{\text{nai}}$? • Transcrie, dar cu cratimă: Ex. *nu ai ştiut* → *n-ai ştiut* *nu ai fost* → *n-* ..... *nu ai dorit* → ..... 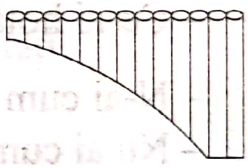
6.	– nea (zăpadă, nenea) – ne-a	• Vasile ..... spus povestea fulgilor de .....
7.	– sa (a lui, a ei) – s-a	• $\frac{\text{Sa}}{\text{S-a}}$ interesat de media $\frac{\text{sa}}{\text{s-a}}$. • Bunica $\frac{\text{sa}}{\text{s-a}}$ $\frac{\text{s-a}}{\text{sa}}$ bucurat de revedere.
8.	– sau (ori) – s-au	..... dus la spectacol ..... la meciul de tenis?
9.	– săi (ai lui, ai ei) – să-i	• Săi (Să-i) chemi şi pe colegii săi (să-i), Mihai! • Trebuie să-i (săi) cumperi? • Ai să-i (săi) unchi n-au apărut.

Scanned with OKEN Scanner

10.	– într-o – într-un	• ..... vară am mers împreună în tabără. • Puii erau ..... loc greu de găsit.

Exerciții combinate (ortograme)

27. Puneți în relație cuvintele din coloane ca să rezulte comunicări:

Peştii	i-a	mulţumit bunicii.
Dănuț	m-ai	ascuns văzându-ne.
Tu	s-au	ascultat întotdeauna.

28. Alcătuiți propoziții cu formele „s-au“, „ne-a“, „săi“, „l-a“, punând la sfârşit semne de punctuație diferite (. ! ? :).

29. Ce înțelegeți numărând silabele din perechile de enunțuri?

– Ce-ai hotărât să îi cumperi?	☐ silabe
– Ce-ai hotărât să-i cumperi?	☐ silabe
– N-ai cum să-l întreci!	☐ silabe
– Nu ai cum să îl întreci!	☐ silabe

30. Completați spațiile punctate cu unul dintre cuvintele menționate mai jos:

..... zi plăcută de ..... am organizat o excursie-n Bucureşti. Domnul învățător ..... rugat ..... ascultăm sfaturile. ..... plecare toți colegii ..... sărutat pe părinți. Şi şoferul ..... bucurat de pasagerii ..... .

Revenim ..... târziu fiecare cu amintirea ..... .

(*într-o, într-un, mai, sa, s-a, ne-a, săi, să-i, la, i-au*)

31. Ordonați cuvintele ca să obțineți propoziții:

cumpărat aceea săi s-a
i-a Alex odată vecinii
Ea cartea la dus

Scanned with OKEN Scanner

32. În textul următor veți găsi cuvinte scrise greşit. Transcrieți, subliniind unde ați corectat:

„Bunicul sa dus în livada s-a unde la întâlnit pe tata.
Acesta ia zis:
– Te ajut l-a culesul prunelor?
– Nai de ce! iau răspuns nepoții să-i. Întro oră s-au două încheiem.
Bătrânul sa bucurat de vrednicia lor."

33. Barați în enunțuri forma incorectă:

a) – Ce-a (Cea) zis unchiul despre nepoata ce-a (cea) mare?
b) Pe Doinel la (l-a) găsit la (l-a) biliard.
c) Mai (m-ai) bine era în luna m-ai (mai) când m-ai (mai) fotografiat.
d) Vizitatorii s-au (sau) interesat de expoziția sa (s-a) sau (s-au) de tehnica de lucru?
e) – Ia (i-a) şi tu ce ți s-a (sa) oferit!

34. Explicați scrierea cu sau fără cratimă:

ne-a, nea / mi-a, mia / mi-au, miau / de-a, dea / l-ați, lați
Model: n-ai = nu ai (ex. n-ai aflat, n-ai găsit)
nai = instrument

35. Întregiți mesajele:

Pescarul s-a ..... să scoată peştele la .....
Mie nu mi-e ..... că va .....
– Ți-e ..... şi ție, ..., de ..... sa?
– S-ar ..... să sar ..... ! i-a .....

36. Scrieți după autodictare una dintre poeziile citite, care nu figurează în manual.

37. Transcrieți textul, cu atenție sporită la cratime:

„Laurențiu s-a dus la grădina zoologică împreună cu sora sa, Carmen. Când s-a făcut ora şaptesprezece, au plecat. Pe stradă s-au întâlnit cu câțiva colegi.

Scanned with OKEN Scanner

– Unde-aţi fost? i-au întrebat ei.
– La Zoo! li s-a răspuns. Ne-am simţit foarte bine!
– Vom merge şi noi sâmbătă dacă va fi soare!
– La revedere! le-au zis cei doi fraţi.“

38. În textul următor s-au strecurat 14 erori; descoperiţi-le!

Mam dus cu părinţi mei la oraş. Era în preajma sărbătorilor de iarnă. Miau promis ghetuţe noi şi o mingie.
– Intrăm aici! nea indicat tata un magazin. Săţi lom încălţări.
Dupacea am mers împreună la sport.
– Ce minge săi cadorisim? la întrebat maicămea pe tata.
– Una veritabilă, de fotbal, astai place.
Neam înapoiat acasă mulţumiţi.

39. Construiţi un text intitulat „Jucăria preferată“. Utilizaţi şi ortograme.

Texte pentru dictare

- „Pentru ce n-ai mai rămas
În înaltul bolţii tale,
De-ai venit atât de pur
Spre noroaiele din vale?“

(*Fulg* – N. Labiş)

- „Uşa s-a închis cu cheia,
Focu-şi pâlpâie scânteia,
Şi povestea... nu-i poveste:
Eu eram fetiţa aceea,
Iar bunica – nu mai este...“

(*Poveste de omăt* – O. Cazimir)

Scanned with OKEN Scanner

- „Are ghete în picioare,
  Are nasturi în perechi
  Şi o şapcă pe urechi.
  – Ce râzi, lele, – aşa de tare?
  Stai mai bine în picioare,
  Să te văd cât eşti de mare.
  Dă-mi şi mie un boboc
  Şi să-ncepem noi un joc... “

(*Joc la soare* – Constanța Buzea)

- „O, nu! Nu-i drept să te-ndoieşti!
  La geam tu sari deodată,
  Prin noapte-afară lung priveşti –
  «– Ce vezi?» întreab-o fată.
  «– Nimic... Mi s-a părut aşa!»“

(*Mama* – G. Coşbuc)

- I. „S-au dus întâi la motan.
  – Dragă motanule, care-i cea mai frumoasă dintre noi?
  Motanul le-a privit şi le-a răspuns:
  – Miau!

II. Le-a privit vulpea, s-a lins pe bot şi, pentru că avusese de multe ori de-a face cu tot soiul de rațe şi le învățase graiul, le-a răspuns:

– Dragele mele, frumoase sunteți toate deopotrivă. Dar, credeți-mă, nu-i mare lucru să fii frumoasă. Totul e să fii gustoasă...“

(*Povestea* celor *şapte rațe* – V. Colin)

- „– Bunico, e rău să nu ai copii?
  – Fireşte că e rău. Casa omului fără copii e casă pustie.
  – Bunico, dar eu n-am copii şi nu-mi pare rău.

Ea lăsa fusul, râdea, îmi desfăcea părul cârlionțat în două şi mă săruta în creştetul capului.“

(*Bunica* – B. Şt. Delavrancea)

- „– O, iată-te, stăpâne! Fratele dumneavoastră mi-a spus că nu sunt fricoasă, însă întotdeauna mi-e frică. Puteți să-mi spuneți de ce sunt aşa?

Scanned with OKEN Scanner

Bătrânul privi pe Ting-ting şi spuse:
– Şi de ce ţi-e mereu frică?
– Fiindcă nu am destul curaj, dar ceea ce se numeşte exact curaj ce este?“

(poveste populară chineză)

- „– Bristena! Să mi-o prindeţi, a urlat comandantul râmlenilor...
Şi... au legat-o în lanţuri, că abia le putea târî după ea. Au pornit-o ostaşii pe drum, spre mai-marele lor. Dar, în dreptul Babei, s-a ivit de după pietroi bătrâna:
– Ce-a greşit? i-a întrebat femeia pe ostaşi.
– Ne-a prăpădit mulţi luptători, zic aceia.“

(*Bristena, fiica dacilor* – David Sava)

- „– Nu cumva ştii ceva despre Fântâna de Aur?
Furtuna îi răspunse:
– Nu ştiu. Eu încă n-am auzit despre aşa ceva.
Împăratul se întoarse către om:
– Vezi, dragul meu, eu ţi-am spus, ..., ci du-te la împăratul vânturilor şi întreabă-l pe dânsul.“

(poveste croată)

- „Vino printre noi, Florine!
Să mâncăm, să bem cu tine!
Colo-i rău, aici e bine...
Şi potirele sunt pline!
Nimeni nu ne înspăimântă
Şi lăutele ne cântă!“

(*Păunaşul Codrilor* – V. Eftimiu)

- „– N-ai nici tu, nici împăratul
Bani să-mi cumpere băiatul!
Pleacă-n sat, că-i mare satul,
Pleacă, pleacă! Şi-a plecat.“

(*Cântec* – G. Coşbuc)

Scanned with OKEN Scanner

● Într-o zi călduroasă de vară, Claudia s-a hotărât să meargă pe la prietena sa. Pe stradă s-a întâlnit cu Georgeta, colega sa de clasă, care a întrebat-o:

– Unde te duci?

– La Mihaela.

– Pot să te însoţesc?

– Desigur. Se va bucura foarte mult văzându-ne pe amândouă.

În câteva minute au ajuns. S-au jucat până seara târziu, când şi-au luat rămas-bun.

● Toamna e pe sfârşite. Pământul s-a acoperit cu un covor multicolor de frunze veştede.

După lecţii, Cerasela s-a hotărât să-i facă o vizită Valentinei. Ea a întrebat-o:

– Vali, ai dori să ne plimbăm prin parc?

– Dacă m-aştepţi să-mi termin exerciţiile şi problemele de matematică.

– Ştii să le rezolvi?

– Sunt asemănătoare cu cele lucrate-n clasă.

● Alexandru întreabă mirat:

– Mamă, unde-i Azorel?

– Ai uitat? Nu ştii că azi trebuia vaccinat?

– Cine l-a dus? s-a interesat copilul.

– Fratele tău, Laurenţiu.

– Crezi că se va descurca singur?

– Cu siguranţă. Nu-l ştii din alte ocazii?

● Valentin intră într-o librărie.

– Ce doreşti, băieţaş? l-a întrebat vânzătoarea.

– Aş dori două pensule şi acuarele.

– Să-ţi dau acuarele româneşti, sau chinezeşti?

– Din cele care-s mai bune.

– Poftim! Te costă cincizeci şi cinci de mii de lei.

– Mulţumesc!

Scanned with OKEN Scanner

● Ora de matematică s-a încheiat. Fiind pauza mare, ieşim cu toţii în curtea şcolii. Băieţii s-au gândit să joace fotbal, iar fetele aleargă şi sar coarda. Zărind-o pe Iulia, i-am propus să ne jucăm împreună şi a acceptat.

Am intrat cu toţii în clasa aerisită. Elevii de serviciu îşi făcuseră datoria.

● Din depărtare se aude glasul lui Sergiu.

– Gheorghiţă, vino după mine!

– Unde te afli?

– Sunt pe aproape. Mergi drept înainte!

– E o capcană, vrei să mă păcăleşti.

– Nu, doresc numai să-ţi arăt ceva.

Era o iepuroaică într-un tufiş şi-şi alăpta puişorii nou-născuţi.

● Doamna învăţătoare l-a întrebat pe Vlad tabla înmulţirii.

– Care este produsul numerelor 9 şi 4? Dar pentru 7 şi 7?

– Produsele sunt…

– Nu ştii? Nu le-ai învăţat încă?

– Ba da, dar le-am uitat!

–Dacă le acordai mai multă atenţie era bine. Să nu se mai întâmple!

– Voi repeta, doamnă, ca să le nu mai confund.

● Două nepoţele îşi petrec vacanţa de vară la bunici. Prin apropiere curgea un râu care le ademenea.

– Să aveţi grijă unde înotaţi, fetelor! le-a atenţionat bunica. Pe alocuri adâncimea apei e mare!

– Am înţeles, bunico! au asigurat-o ele.

S-au jucat în nisip, au făcut plajă, au înotat. Târziu s-au retras acasă lihnite de foame. Plăcinţelele bunicii îşi răspândeau mirosul până la poartă.

● Tatiana îşi însoţeşte mama la cumpărături. Intră mai întâi într-un magazin cu jucării.

– Mamă, ia-mi ursuleţul! Mi-l doresc de mult.

Apoi s-au îndreptat spre sectorul de confecţii.

Scanned with OKEN Scanner

● Ora de matematică s-a încheiat. Fiind pauza mare, ieşim cu toţii în curtea şcolii. Băieţii s-au gândit să joace fotbal, iar fetele aleargă şi sar coarda. Zărind-o pe Iulia, i-am propus să ne jucăm împreună şi a acceptat.

Am intrat cu toţii în clasa aerisită. Elevii de serviciu îşi făcuseră datoria.

● Din depărtare se aude glasul lui Sergiu.

– Gheorghiţă, vino după mine!

– Unde te afli?

– Sunt pe aproape. Mergi drept înainte!

– E o capcană, vrei să mă păcăleşti.

– Nu, doresc numai să-ţi arăt ceva.

Era o iepuroaică într-un tufiş şi-şi alăpta puişorii nou-născuţi.

● Doamna învăţătoare l-a întrebat pe Vlad tabla înmulţirii.

– Care este produsul numerelor 9 şi 4? Dar pentru 7 şi 7?

– Produsele sunt…

– Nu ştii? Nu le-ai învăţat încă?

– Ba da, dar le-am uitat!

–Dacă le acordai mai multă atenţie era bine. Să nu se mai întâmple!

– Voi repeta, doamnă, ca să le nu mai confund.

● Două nepoţele îşi petrec vacanţa de vară la bunici. Prin apropiere curgea un râu care le ademenea.

– Să aveţi grijă unde înotaţi, fetelor! le-a atenţionat bunica. Pe alocuri adâncimea apei e mare!

– Am înţeles, bunico! au asigurat-o ele.

S-au jucat în nisip, au făcut plajă, au înotat. Târziu s-au retras acasă lihnite de foame. Plăcinţelele bunicii îşi răspândeau mirosul până la poartă.

● Tatiana îşi însoţeşte mama la cumpărături. Intră mai întâi într-un magazin cu jucării.

– Mamă, ia-mi ursuleţul! Mi-l doresc de mult.

Apoi s-au îndreptat spre sectorul de confecţii.

Scanned with OKEN Scanner

– Ți-ar plăcea rochița aceea?
– Bineînțeles! Unde-i cabina s-o probez?
Au mai luat şi-un pulover şi s-au înapoiat fericite acasă.

● Andreea o roagă pe Ruxandra:
– Spune-mi şi mie cum se rezolvă exercițiul!
– Dacă-ți arăt, o să observe doamna învățătoare.
– N-am să-ți mai dau nimic! amenință Andreea.
– Bine. Să ştii că seamănă cu cel lucrat în clasă.
– A, da! Mi-ai dat ideea şi-o să-l reuşesc. Mulțumesc!

● Din pricina neglijenței, Pompiliu s-a accidentat. Deşi locuia departe, unii copii s-au grăbit să-i ofere sprijin.
– M-aştepți pe la ora unsprezece? întreabă Mihalcea.
– Da. Vor veni şi: Horia, Antonio, Felix…
Cu toții au fost întâmpinați de accidentat care le-a mulțumit pentru explicații şi jucăria oferită.
Băieții şi-au luat rămas-bun de la colegul lor.

● Cei doi verişori s-au întâlnit la bunicii din Colibaşi.
Sabin îi zice lui Victor:
– Cum ți-ai petrecut dimineața?
– Mi-am făcut ordine în cameră, i-am pregătit bunicii un ceai, am citit… Tu?
– M-am dus la cumpărături, am rezolvat câteva exerciții la matematică.
Acum, hai la tataia Mircea să-l ajutăm la culesul prunelor!
– S-a făcut. Iute, amice!

● Bibliotecara i-a împrumutat Ioanei o carte şi i-a spus:
– S-o păstrezi curată şi s-o citeşti într-o săptămână!
Copila a luat cartea şi i-a mulțumit.
După câteva zile a solicitat proză, nu poezii.
– Aveți legende despre animale?
– Mai am una singură. Ia-o, te rog!
– Vă mulțumesc foarte mult!„

Scanned with OKEN Scanner

12 Câteva poezii pentru copii (de Maria Gardin)

Primăvara

Plăpând, la soare iese ghiocelul
Cu creştetul de zahăr şi lumină.
O să îl calce în picioare mielul
Când la păscut cu mama o să vină.

Pe lângă garduri încolţeşte iarba
Şi cuiburi se agaţă pe la streşini,
Peste ogoare-acum începe treaba
Şi balerine-s florile din vişini.

În fumuri groase arde putregaiul
Când primăvara este pictoriţă
Şi cântăreaţă este ea cu naiul
Din frunză de lipan şi din guriţă.

Aleargă prin răzoare potârnichea
Şi-un greieraş se luptă cu chitara.
Eu nu mai vreau să aflu de nimica,
Adun în palme toată primăvara.

La bunici

Trec anii şi Nicu tot creşte
Poznaş, fără grijă, aleargă,
În cartea cu basme păşeşte
Şi lumea a lui e, întreagă.

Desculţ, pe vâlcele şi dealuri
Înalţă cu zmeiele gândul,
Cu undiţa prinsă în valuri
Îi cântă sub talpă pământul.

În hoţ şi vardist se preface,
Bunicul îl ia în grădină,
Bunica plăcintă îi face
Şi-un greiere cântă-n sulfină.

Întins în livadă priveşte
Cum norii pe cer se adună,
O ploaie de vară-l pândeşte
Şi-un cântec pe lac îl îngână.

Scanned with OKEN Scanner

Ce simplu le vede pe toate
Când sare din pat dimineața,
Zâmbește când știe că poate
Să bea primăverii dulceața!

Îndemn

Vei fi fericită citind
În cartea cu nume de stea,
Cuvântul învinge oricând
Și-atunci când tăcerea e grea.

Vei fi cu un vers mai bogat,
Mai tânăr vei fi cu o zi,
De ești înstărit ori sărac
O carte să-ți stea căpătâi.

Ține-n palmele tale o carte!
E un suflet acolo în ea.
S-o citești și s-o dai mai departe,
Că umblată prin lume se vrea.

Ești sărac? N-ai ce pune pe masă?
Nalță capul și cată puterea!
Tu citește și-n voie te lasă,
Că în carte e toată averea.

Rugăciunea sub pernă ți-e versul,
Să-l atingi cu privirea când dormi,
Vei trăi străbătând universul
Și balsam o să-ți cadă pe răni.

Vară, vară...

Miroase iar pe câmp a vară,
În căni de lut șoptesc fântâni
Și turme de zăpezi coboară
În seva fragedei tulpini.

Roiesc pe curcubeu albine
Și fete mândre merg la râu
Și-n unduirile divine
Se-apleacă spicele de grâu.

Se răzvrătește-n maci câmpia
Și frunza tremură sub ploi,
Leg jurământ cu veșnicia
Când vine vara pe la noi.

Adoarme despletită noaptea
În lumânările de brazi,
Din simfonia unor șoapte
Presimt că viața-ncepe azi.

Scanned with OKEN Scanner

Exercițiu

M-a pus azi învățătoarea
Să descriu privighetoarea.
Eu am spus: că e cuminte,
C-are cioc în loc de dinte,
C-are blană-n loc de pene,
Că la ochi are sprâncene,
C-are coadă ca pisica,
Face treabă ca mămica,
Colorată e în roşu
Şi-are glas precum cocoşul!
Locuieşte-n colivie
Şi că vara poartă ie,
Se hrăneşte cu spaghete,
Când e iarnă poartă ghete,
Că în patul ei visează
Cum la discoteci dansează,
Că mănâncă doar mărar
Şi bea lapte din pahar.
Am spus tot şi-acum aştept
Să iau notă în carnet.

Doamna m-a privit un pic.
Cred că n-a-nțeles nimic.

– Dragi copii, cum am putea
Să descriem pasărea?
– Are puf şi are pene.
– Ea de viezure se teme.
– Are degete şi gheare.
– Merge țopăind şi zboară.
– Nu stă-n casă, ci pe-afară.
– Are glas de cântăreață.
– Ea bea rouă dimineață.
– Stă în pom şi doarme-n iarbă.
– Şi nu ştie face treabă.
– Ciuguleşte câte-o muscă.
– N-are casă, n-are cuşcă.
– Dar se teme rău de puşcă.
– E blajină şi nu muşcă.
– Uff!! Am priceput cam greu!
Ea e veselă mereu,
Liberă şi răsfățată.
Cum e ea nu pot fi eu!
Dar aş întreba odată:
Ea ar vrea să fie fată?

Suntem doi

1. Sub balconul unui bloc
Am zărit un ghemotoc.
Avea ochii ca de smoală.
L-am lăsat. Mergeam la şcoală.

2. Dar deodată, lângă mine,
Scheunând potaia vine.
– Mi-ai luat urma, va să zică!
Nu îți e de mine frică?

3. Unde vii, măi căţeluş?
Parcă eşti vopsit cu tuş!
Intru-n clasă. El m-aşteaptă
Jos, la prima scării treaptă.

4. Mă-nsoţeşte credincios.
Ce păcat că n-am un os!
Îi pun seara sub balcon
O bucată de molton.

Scanned with OKEN Scanner

– Acum dormi, măi cățeluș,
În pufosul tău culcuș!

5. Îi dau lapte din borcan
Ca să crească dolofan
Și-uite-acuma suntem doi
Pân' la școală și-napoi.

6. Ai putea să-i dai c-o piatră?
Parcă ar vorbi când latră!
Când întinde tandru botul,
Mai că l-aș mânca cu totul!

7. O-ntrebare, zău, îmi vine
Cum să aibă și el nume?
Eu i-aș spune Tontonel.
O fi nume de cățel?
Dacă nu, să-mi pui în plic
Nume pentru ăsta mic.

Întrebări

1. – Unde este soarele
Ce-a zâmbit pe cer o vară?
– Uite, stă ascuns aici
Printre rafturi, în cămară!

2. – Unde-i roua de pe flori,
De pe iarbă, de pe fluturi?
– S-a ascuns cu bruma-n nori
Și-o să cadă peste nuferi!

3. – Unde e, de peste râu,
Lanul unduios de grâu?
– Stă pe mas-acum în pâine
Rugăciune pentru mâine!

4. – Unde e privighetoarea
Ce-a cântat în lan și-n vie?
– E-n acorduri de chitară,
În desen și-n poezie!

5. – Dar furnica ce-a pățit
C-a dat boabe cu-mprumut?
– Stă la ea în mușuroi
Și se gândește la voi!

6. – Dar codata rândunică
A murit că a fost mică?
– A plecat în țări cu soare,
Că de frigul iernii moare!

7. – Moș Martin blajin și greu
În ce boală a căzut?
– Doarme ca un derbedeu!
De-aia nu l-ai mai văzut.

8. – Dar vacanța unde e,
Cea cu zile vesele?
– Stă la geam în clasa voastră
Și se uită pe fereastră!

Scanned with OKEN Scanner

Neînsemnată

Ca un prunc raza de soare
Se răsfață prin răzoare,
Trece pragul îndrăzneață
Spre borcanul cu dulceață.
Zăbovește-apoi un pic
Pe o coadă de ibric,
Scânteiază în oglindă
Și apoi se-ntoarce-n tindă,
Se înalță curioasă
La caietul de pe masă
Și usucă petele
De pe toate filele.
Se așterne dintr-un salt
Peste cărțile din raft.
De pe coaja unui ou,
Zdup! la mine pe stilou,
Apoi trece pe pervaz,
Înspre firele de praz.
„– Of! Picioarele mă dor!
Gata! Intru dup-un nor."

– Ce păcat că sunt o stea
Stând în umbra altora!
Însă, mâine, rază sunt
Omului, peste pământ!

Sfaturi

Azi ești mare și ai vrea
Să te porți frumos și bine.
Toate astea ai putea
Să le faci cum se cuvine:

Nu trânti în grabă ușa,
N-o-ngâna pe tanti Nușa,
Să nu râzi de cerșetori,
Nu umbla cu capu-n nori,
Nu scuipa mergând pe stradă,
Poate-oricine să te vadă!
Să nu rupi din parc lalele,
Nici din pomișor nuiele,
Ia sacoșa grea din mână
Și-o ajută pe bătrână.
Nu vorbi mereu doar tu
Când te doare sufletu'.
Vezi dacă nu e pe lume
Altul și mai trist ca tine.
Nu pârî și nu minți,
De ești om tu poți iubi,
Că din ură și minciună
N-a ieșit din lut fântână.
Dă, din cât ai tu, nițel
La pisică și cățel.
Spune „mulțumesc" la bine
Și ajută pe oricine!

Nu ești câine, nu ești pom
Deci învață să fii om!

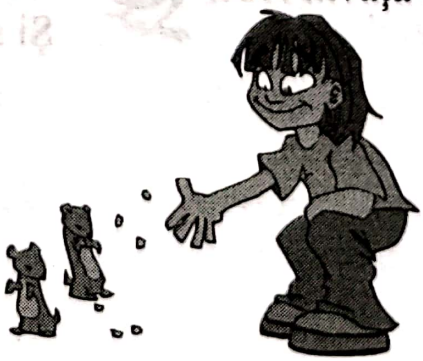

Scanned with OKEN Scanner

Ploaia

1. Bate vântu,–i frig şi ploaie
Este umed în odaie,
Streşinile plâng amarnic.

Ce arome ies din ceainic!
2. Toți copacii se îndoaie.
Of! Ce frig, ce vânt, ce ploaie!
Este abur pe fereastră.
Numai floarea râde-n glastră.

3. Cade ploaia în surdină
Peste straturi, în grădină.
O să fulgere, o să tune,
Gâzele se-ascund nebune.

4. Furnicuța-n muşuroi
Stă ascunsă ca şi noi.
Pe când rațele pestrițe
Fac întreceri cu broscuțe.

5. Şi atâtea buburuze
Stau pitite pe sub frunze!
Sar gândacii vineții,
Fug cu toții-n deal, la vii.

6. Tot pământul vesel este
Ca-ntr-o lume de poveste!
Numai Ana-i mânioasă
Că a stat închisă-n casă!

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

1. Despre comunicare

Propoziția 9
Test de evaluare 15

2. Lexicul

Cuvântul 16
Cuvinte cu sens asemănător 20
Cuvinte cu sens opus 21
Cuvinte cu mai multe înțelesuri 22
Test de evaluare 24

3. Noțiuni de fonetică

Sunetul și litera 25
Vocale și consoane 28
Silaba 29
Test de evaluare 33

4. Ortografia. Scrierea corectă a cuvintelor

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoana „m“ înainte de „b“ sau „p“ 34
Grupurile de litere „ce“, „ci“ 36
Grupurile de litere „ge“, „gi“ 37
Grupurile de litere „che“, „chi“ 38
Grupurile de litere „ghe“, „ghi“ 39
Texte pentru dictări (grupurile de litere „ce“, „ci“, „ge“, „gi“) 41
Texte pentru dictări (grupurile de litere „che“, „chi“, „ghe“, „ghi“) .. 41
Scrierea corectă a cuvintelor care conțin diftongi și triftongi 42
Scrierea corectă a cuvintelor care conțin literele „â“ și „î“ 48
Grupurile de sunete „cs“ sau „gz“ redate prin litera „x“ 49
Scrierea corectă a cuvintelor:
sa, s-a, sau, s-au, într-o, într-un 51
Test de evaluare 55

Scanned with OKEN Scanner

5. Punctuația. Semnele de punctuație
Semnul întrebării (?) 56
Semnul exclamării (!) 58
Dialogul 60
Două puncte 63
Virgula (,) 64
Test de evaluare 66

6. Texte pentru dictare 67

7. Textul 72
Textul în versuri 73
Textul cu dialog 76
Test de evaluare 82

8. Scrierea funcțională. Biletul 83

9. Scrierea imagistică 84
Alcătuire de texte după un șir de ilustrații 84
Alcătuire de texte pe baza unui șir de întrebări (Opțional) 89
Alcătuire de texte cu început dat (Opțional) 91
Modele de texte 92

10. E bine să știi! 98

11. Opțional, ca teme sau capitole necuprinse în programă
Scrierea cuvintelor cu vocale duble: „ee“, „ii“, „oo“, „uu“ 99
Scrierea cu consoane duble: „cc“, „nn“ 101
Aspecte legate de ortografie 102
Cuvinte și ortograme uzuale 106
Texte pentru dictare 110

12. Câteva poezii pentru copii 116

Scanned with OKEN Scanner

Pentru a parcurge cu succes primii ani de şcoală,
vă recomandăm şi următoarele titluri:

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

1. MUNTEANU, Laura (coord.)
   Comunicare. Jocuri şi exerciţii pentru perioada preabecedară. Clasa I
2. MOLAN, Vasile (coord.)
   Comunicare. Clasa a II-a. Exerciţii, teste, jocuri
3. MOLAN, Vasile (coord.)
   Comunicare. Clasa a III-a. Exerciţii, teste, jocuri
4. MOLAN, Vasile (coord.)
   Comunicare. Clasa a IV-a. Exerciţii, teste, jocuri
5. PRALEA, Viorica
   Să scriem corect! Caiet pentru însuşirea ortogramelor la ciclul primar. Clasele I-II
6. PRALEA, Viorica
   Să scriem corect! Caiet pentru însuşirea ortogramelor la ciclul primar. Clasele III-IV
7. VĂRZARU, Camelia; ANDREESCU, Diana; STRAVA, Dana
   Alfabetul colorat

MATEMATICĂ

8. GARDIN, Maria; GARDIN, Florin; BADEA, Constanţa; BERECHET, Daniela; BERECHET, Florian
   Matematică. Culegere de exerciţii şi probleme. Clasa I (2006-2007)
9. GARDIN, Maria; GARDIN, Florin; BADEA, Constanţa; BERECHET, Daniela; BERECHET, Florian
   Matematică. Culegere de exerciţii şi probleme. Clasa a II-a (2006-2007)
10. GARDIN, Maria; GARDIN, Florin; BADEA, Constanţa; BERECHET, Daniela; BERECHET, Florian
    Matematică. Culegere de exerciţii şi probleme. Clasa a III-a (2006-2007)
11. GARDIN, Maria; GARDIN, Florin; BADEA, Constanţa; BERECHET, Daniela; BERECHET, Florian
    Matematică. Culegere de exerciţii şi probleme. Clasa a IV-a (2006-2007)

Scanned with OKEN Scanner

Editura Paralela 45

Piteşti, jud. Argeş, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 128-130;
tel./fax: (0248)63.14.39; (0248)63.14.92; (0248)21.45.33;
e-mail: redactie@edituraparalela45.ro

Bucureşti, cod 71341, Piaţa Presei Libere nr. 1,
Casa Presei Libere, corp C_2, mezanin 6-7-8, sector 1,
tel./fax: (021)317.90.28;
e-mail: bucuresti@edituraparalela45.ro

Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400153,
str. Ion Popescu-Voiteşti 1-3, bl. D, sc. 3, ap. 43;
tel./fax: (0264)43.40.31
e-mail: depcluj@edituraparalela45.ro

COMENZI – CARTEA PRIN POŞTĂ

EDITURA PARALELA 45
Piteşti, jud. Argeş, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 128-130
Tel./fax: 0248 214 533;
0248 631 439;
0248 631 492.
E-mail: **comenzi@edituraparalela45.ro**
sau accesaţi **www.edituraparalela45.ro**
Condiţii:
- rabat între 5% şi 25%;
- taxele poştale sunt suportate de editură;
- plata se face ramburs, la primirea coletului.

Tipărit la C.N.I. „Coresi“ S.A.

Scanned with OKEN Scanner

foarte bine

Dovedind o măiestrie pedagogică exemplară, colectivul de autori reuşeşte „să comunice" perfect cu elevii din clasele I-IV prin aceste auxiliare. Tratarea gradată a problemei comunicării – foarte delicată la copii –, înţelegerea dificultăţilor majore pe care ei le întâmpină în exprimarea scrisă sau orală sunt susţinute cu succes de numeroase exerciţii, crochiuri, ilustraţii şi jocuri. Ţinând cont de faptul că şcolarii trăiesc într-o lume a comunicării, a informaţiei, autorii abordează lucruri absolut practice, cum ar fi completarea unei cărţi poştale ilustrate sau alcătuirea unei scrisori.

Lucrare avizată de Ministerul Educaţiei şi Cercetării cu nr. 33872/2000 pentru folosirea în clasă şi pregătirea suplimentară a elevilor.

ISBN-10 973-697-790-0
ISBN-13 978-973-697-790-9

Preţ cu TVA: 7 LEI

clasa
LIMBA ROMÂNĂ
FOARTE BINE

Scanned with OKEN Scanner